

TALOUSARVIO 2019

TALOUSSUUNNITELMA 2019–2021

Sisällysluettelo

1	VAALAN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	3
1.1	Perustietoa Vaalan kunnasta	3
	Hallinnollinen, maakunnallinen ja seudullinen asema	3
	Väestö, työvoima ja työpaikat	3
	Vaalan suurimmat yritykset	4
1.2	Kunnan hallinto ja henkilöstö	5
	Luottamushenkilöorganisaatio	5
	Virasto-organisaatio, päävastuualueet ja tulosalueet	5
	Henkilöstö	6
	Kuntakonserni	6
1.3	Vaalan kunnan kehittäminen	6
	Vaalan kunnan yhteistyö	7
1.4	Talousarvion ja -suunnitelman perusteet	7
	Kuntalain säädökset	7
	Talousarvion sitovuus	8
	Taloussuunnitelman rakenne ja sisältö	8
1.5	Oulunkaaren kuntayhtymä	8
2	TULOSLASKELMA- JA RAHOITUSOSA	12
2.1	Tuloslaskelma	12
2.2	Rahoituslaskelma	15
2.3	Taloussuunnitelma	16
3	KÄYTTÖTALOUSOSA	18
3.1	Hallintopalvelut	19
	Hallinto- ja talouspalvelut	21
	Elinkeinot ja kulttuuri	22
	Elinkeinojen edistäminen ja yritysneuvonta	23
	Maaseututoimi	24
	Työllistäminen	24
3.2	Hyvinvointiosasto	25
	Kirjasto	25
3.3	Sivistysosasto	26
	Perusopetus	28
	Lukiokoulutus ja vapaa sivistystyö	28
	Vaalan lukio	28
	Oulujärven kansalaisopisto	28
	Varhaiskasvatus	29
3.4	Tekninen osasto	30
	Elinvoimalautakunta	30
	Teknisen toimiston hallinto	30
	Viranomaispalvelut	30

	Kaavoitus ja suunnittelu	30
	Rakennustarkastus ja ympäristövalvonta.....	31
	Pelastustoimi.....	31
	Rakentaminen ja kunnossapito	31
	Talonrakennus	31
	Maanrakennus.....	32
	Ravitsemis – ja siivouspalvelut	33
	Asuntopalvelut.....	33
4	INVESTOINTIOSA.....	35
4.1	Investoinnit 2019 ja rakentamissuunnitelma 2019-2020.....	35
4.2	Investointiosan perustelut	37
5	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	38
6	LIITTEET	42

1 VAALAN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1 Perustietoa Vaalan kunnasta

Vaalan kunta sijaitsee Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan rajalla. Naapurikuntia ovat Siikalatva, Muhos, Utajärvi, Paltamo, Puolanka ja Kajaani.

Kunnan kokonaispinta-ala on 1 772,65 km², josta maapinta-ala on 1 318,15 km² ja vesipinta-ala 454,50 km². Vesistöjen rantaviivan pituus on yhteensä 550,6 km. Asukkaita maa-km²:a kohti on noin 2,3 henkeä. Mikäli vesipinta-ala luetaan mukaan kunnan kokonaispinta-alaan on asukkaita maa-km²:a kohti 1,7 henkeä. Kiinteistörekisterin mukaan kunta muodostuu seuraavista kylistä: Jaalanka, Kukkola, Niska, Manamansalo, Oterma, Pelso, Säräisniemi ja Veneheitto.

Hallinnollinen, maakunnallinen ja seudullinen asema

Vaalan kunta on siirtynyt 1.1.2016 Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan ja Vaalan kunnan jäsenyys Kainuun maakuntaan on lakannut.

Maakunnan vaihdoksen seurauksena Vaalan kunta on siirtynyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston alueisiin. Hallinnollisesti Vaalan kunta kuuluu edelleen Oulun aluehallintoviraston, Oulun käräjäoikeuspiirin, Rovaniemen hovioikeuspiirin, Pohjois-Pohjanmaan verotoimiston ja Kainuun-Koillismaan maanmittauslaitoksen alueisiin. Lisäksi Vaala kuuluu Oulunkaaren seutukuntaan.

Vaalan kunnan alue on jaettu kuntasuunnittelussa 11 suunnittelukylään, jotka alunperin ovat vastanneet pääsääntöisesti silloista koulupiirijakoa. Suunnittelukylät on lisäksi jaettu pienalueisiin, joilla on tilastollista merkitystä. Kyläjako on seuraava: Vaala, Taajaman ympäristö (Jylhämaa, Järvikylä, Nimisjärvi), Neittävä, Nuojua, Oterma, Kankari, Jaalanka, Manamansalo, Säräisniemi, Veneheitto ja Pelso.

Väestö, työvoima ja työpaikat

Kunta	2015	2016	2017	Muutos		
				2018	2016-2017	2017-2018
li	9663	9628	9966	9838	338	-128
Pudasjärvi	8257	8187	8103	7887	-84	-216
Simo	3238	3170	3110	3034	-60	-76
Utajärvi	2861	2824	2768	2674	-56	-94
Vaala	3074	3040	2941	2882	-99	-59

Väestörekisterin mukaan Vaalan väkiluku on ollut elokuun 2018 lopussa 2 882. Kuntaan on muuttanut 64 henkilöä ja kunnasta on muuttanut pois 89 eli muuttotase on ollut -25 henkilöä. Syntyneitä on tammielokuussa 13 ja kuolleita 31 henkilöä. Talouden vertailutaulukoissa käytetään ao. vuoden alun väkilukua eli edellisen vuoden vahvistettua väestömäärää 2 941.

Vaalan työttömyysprosentti 2018 elokuun lopulla on ollut 12,1 % 139 työtöntä (naisia 52 ja miehiä 87). Naapurikunnassa Utajärvellä työttömiä 93 (8,4 %). Työttömyysaste on laskenut vuoden takaisesta 2,6 %, mutta se on edelleen korkealla tasolla. Yli 50 vuotiaiden työttömien osuus on laskenut 89 työttömästä 71 työttömään. Elokuun lopulla Vaalassa on ollut korkein työttömyysprosentti Pohjois-Pohjanmaalla, seuraavina Oulu 11,6% sekä Taivalkoski 11,5%.

Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli elokuussa 2017 16 työtöntä ja elokuussa 2018 11 nuorta.

Työnhakijat ryhmittäin	Vuosi 2017 elokuu	Vuosi 2018 elokuu
Työttömiä työnhakijoita yhteensä	174	139
Alle 25-vuotiaita	16	11
Pitkäaikaistyöttömiä	53	41
Yli 50-vuotiaita työttömiä	89	71
Työttömyysaste	14,7	12,1

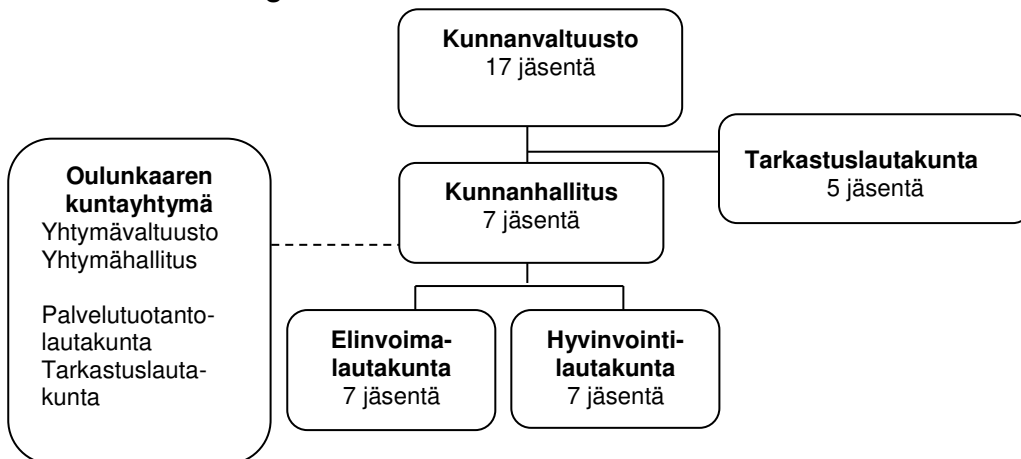
Vaalan suurimmat yritykset

Työpaikkojen määrä

VB- Betoni Oy, betonielementtitehdas	
Vaalan Juustola Oy, juustojen valmistus	
Manamansalon leirintäalue (Villi Pohjola), leirintä- ja kalastusalue	
ABC Vaalanportti (Osk Arina), liikenneasema	
S- Market Vaala (Osk Arina), päivittäistavarakauppa	
K-Market Vaala, päivittäistavarakauppa	
Rautia Vaala Mikko Kilpeläinen Oy, rauta-, maatalous- ja rakennustarvikekauppa	
Hoivakoti Suvanto Oy, ikäihmisten asumispalvelut	
Maansiirto Mannermaa	
Vaalan Fysioterapia Oy	
Eltel Networks Pohjoinen Oy, sähkö- ja dataverkkojen rakentaminen ja kunnossapito	
Hitsacon Oy, konepaja	
Vaalan Apteekki	
Perheyhtiö Paakkarit Oy	
Vaalan Torimarket, vähittäiskauppa	
Pelson vankila	
Lapsi- ja nuorisokoti Nokkala Oy	
Rokua Health & Spa, Utajärvi	
Vaalan evankelis-luterilainen seurakunta	
Vaalan kunta	155
Oulunkaaren kuntayhtymä	123

1.2 Kunnan hallinto ja henkilöstö

Luottamushenkilöorganisaatio

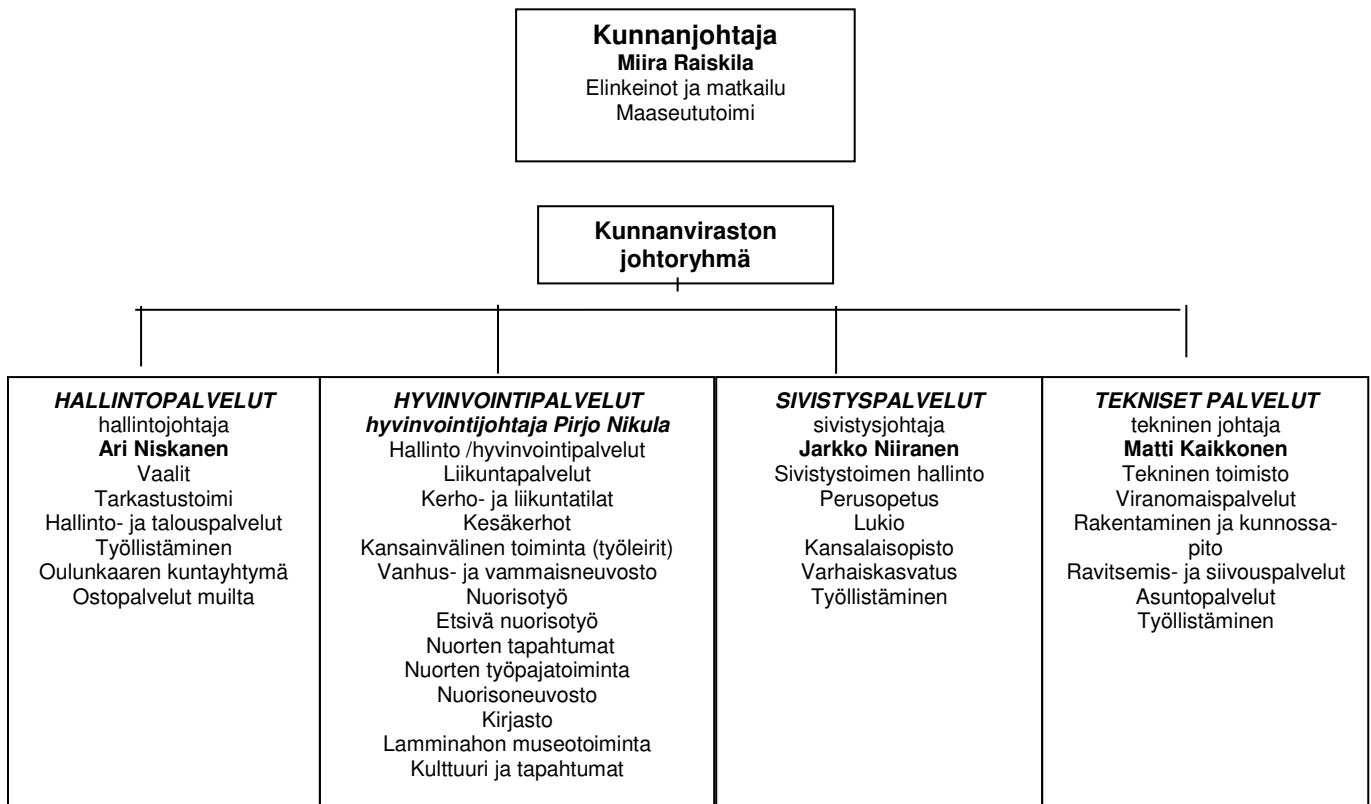

Vaalan kunnalla on Oulunkaaren yhtymävaltuustossa 5 jäsentä, yhtymähallituksessa 2 jäsentä ja palvelutuotantolautakunnassa 2 jäsentä.

Kunnanhallituksen nimeäminä toimikuntina on toiminut vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisoneuvosto, Vaalan vapaa-ajan asukasneuvosto, hyvinvointi- ja turvallisuustyön valmisteleva työryhmä ja sen johtoryhmä.

Pohjois-Pohjanmaan liiton maakuntavaltuustossa Vaalalla on ollut yksi edustaja. Lisäksi Vaalan kunnalla on edustus Kainuun pelastuslaitoksessa ja Kainuun jätehuollon kuntayhtymässä. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin valtuustossa Vaalalla on kaksi edustajaa.

Virasto-organisaatio, päävastuualueet ja tulosalueet

Henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne sopeutetaan kunnan palvelurakenteeseen kunnanvaltuuston päättämien sopeuttamis- ja kehittämistoimien mukaisesti. Kunnanhallituksen hyväksymässä henkilöstöstrategiassa on linjattu muun muassa palkkausta, henkilöstön työhyvinvointia sekä henkilöstön pysyvyyttä ja rekrytointiasioita. Lisäksi on mietitty tulevien vanhuuseläkkeelle siirtymisen kohdalla, voidaanko virkaa/tehtävää jättää täyttämättä tai täyttää kyseinen tehtävä sisäisesti.

Vaalan kunnan henkilökuntamäärä on ollut 31.12.2017 seuraava: vakituiset 110, määräaikaiset 44 ja työllistetyt 9, yhteensä 163. Vuonna 2018 henkilökuntamäärän arvioidaan vähentyvän vakituisten ja määräaikaisten osalta 7-9 henkilötyövuodella.

Työkykyä edistetään tyky-suunnitelman mukaisesti ja osaamista kehitetään koulutukseen panostamalla. Työntekijöille luodaan kanavia vaikuttaa kunnan toimintaan ja tulevaisuuden suunnitteluun ja lisäksi panostetaan sisäiseen viestintään. Kuukausittaisia henkilöstöpalavereita jatketaan ja julkaistaan henkilöstötiedote n. 10 kertaa vuodessa. Lähiesimiehet kokoontuvat neljä kertaa vuodessa ja toimistotiimi kerran kuukaudessa.

Kuntakonserni

Kuntakonserniin kuuluu Vaalan Vesi ja Lämpö Oy sekä Kiinteistö Oy Vaalan Niska.

Vaalan Vesi ja Lämpö Oy perustettiin v. 2017 alusta yhtiöittämällä kaukolämpö- ja vesihuoltoliiketoiminnot. Yhtiöön siirtyi liikelaitosten johtaja ja työmiehet ns. vanhoina työntekijöinä. Liikelaitokset on ollut järkevä laittaa samaan yhtiöön toiminnallisista lähtökohdista johtuen ja yhdistämällä molemmat liiketoiminnot samaan yhtiöön tavoitellaan taloudellisesti vakavaraisempaa yhtiötä.

Kiinteistö Oy Vaalan Niskaan kunnan taloyhtiöt sulautuivat v. 2017 alussa. Yhtiö vastaa vuokra-asuntojen hallinnoinnista, ylläpidosta ja uustuotannosta. Tällä tavoitellaan yhtiön parempaa seurattavuutta ja toisaalta taloudellisesti vahvempaa yhtiötä.

Molempien kuntakonsernin yhtiöiden Koy Vaalan Niskan ja Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n osalta tavoitteena on, että kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt pystyvät tulorahoituksellaan hoitamaan vastuunsa ja veloitteensa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt päivitetyn ja uuden kuntalain mukaisen konserniohjeen 25.1.2017.

1.3 Vaalan kunnan kehittäminen

Uuden kuntalain mukaan kunnassa tulee olla kuntastrategia, jonka osana tulee käsitellä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämistä. Elinvoima nähdään perinteistä elinkeinopolitiikkaa laajempaan asiakokonaisuutena, joka ottaa huomioon alueen yritysten tukemisen ja niiden paikkakunnalle houkuttelun lisäksi myös ihmisen. Siellä missä ihmiset viihtyvät, viihtyvät myös yritykset ja elinvoimaa synnyttävä spiraali vahvistuu. Vaalan kuntastrategia on elinvoimapolitiikan keskeinen asiakirja. Kuntastrategian keskiössä on kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen, myönteisen kuntakuvan rakentaminen ja kuntatalouden tasapaino. Vaalan kuntastrategiaa täydentäviä asiakirjoja ovat elinkeino-ohjelma sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Molempien asiakirjojen teemoja toteutetaan tällä talous- ja toimintasuunnitelmalla.

Vaalan kunnan kuntastrategia 2030 on valtuuston käsittelyssä ja hyväksyttävänä 19.12.2017. Työ on aloitettu edellisen valtuustokauden aikana ja sen hyväksyi kesäkuussa 2017 aloittanut valtuusto.

Visio kuvaa sitä tulevaisuuden kuvaa, johon Vaalan kunta pyrkii toiminnallaan.

Vuonna 2030:

Vaalan kunta on vetovoimainen sekä luontoarvoistaan ja hyvinvoivasta yhteisöistään tunnettu toimija. Olemme yritysmyönteinen, taloudellisesti vakaa toimija ja fiksu omistaja. Meillä on hyvä tehdä töitä.

Tavoitteemme tarkentavat tulevaisuuden kuvaamme. Ne ovat yhteisesti valittuja ja niiden toteuttamiseen ollaan sitouduttu. Tavoitteisiin pyritään vuosittain budjetin yhteydessä tarkistettavilla vuositavoitteilla ja toimenpiteillä. Strategian toteutumista seurataan sekä budjetin että tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi vuositason tarkastelu tehdään kesäkuun valtuuston kokouksessa.

Vaalan kunnan yhteistyö

Vaalan kunta jatkaa itsenäisenä kuntana. Yhteistyötä mm. Utajärven ja Muhoksen kuntien sekä Oulunkaaren kuntayhtymän kuntien kanssa tehdään edelleen. Erityisesti Utajärven ja Muhoksen kuntien kanssa yhteistyötä vahvistetaan entisestään vuoden 2019 aikana. Oulunkaaren kuntayhtymä järjestää ja pääosin tuottaa sosiaali- ja terveyspalvelut Vaalalle, ja kunta on ollut Oulunkaaren kuntayhtymän jäsen vuoden 2010 alusta. Jo ennen tätä Vaalalla ja Utajärvellä on ollut yhteiset sosiaali- ja terveyspalvelut vuoden 2005 alusta. Vaalan kunnan työntekijät siirtyivät Oulunkaaren kuntayhtymän työntekijöiksi 1.1.2010. Vuoden 2009 alusta kunta on myös osallistunut Oulunkaaren seutukunnan perustamaan kuntapalvelutoimistoon, johon on keskitetty talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon toiminnot siten, että ao. palvelupisteet kuitenkin säilyvät kunnassa.

Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kunnat perustivat yhteisen elinkeino-yhtiön Humanpolis Oy:n vuoden 2015 alusta. Humanpolis Oy vastaa Rokua geoparkin toiminnasta ja kehittämisestä.

Vuonna 2017 on selvitelty yhteistyön mahdollisuuksia lähikuntien kanssa aluearkkitehdin ja maankäytön osalta. 2018 Vaala ja Muho ovat tehneet sopimuksen, jossa Vaala sitoutuu ostamaan 20% työpanoksen aluearkkitehdin palvelua Muhokselta. Utajärven kanssa Vaalalla on yhteinen rakennustarkastaja. Hyvien käytänteiden hakeminen muista kunnista ja omien hyvien käytänteiden levittäminen kuuluu myös arkipäiväiseen toimintaan.

Vaalan kunta jatkaa osallistumista Kainuun kuntien ns. hankintarenkaaseen. Lisäksi Vaalan kunta jatkaa Kainuun Etu Oy:ssä osakkeenomistajana. Myös muuta yhteistyötä jatketaan Kainuun maakunnan ja Kainuun kuntien kanssa. Yhteistyöverkoston luomista jatketaan ja tehdään aktiivista edunvalvontaa kunnan eri tasoilla.

Yhteinen maataloushallinto Siikalatvan, Vaalan, Pyhännän, Vihannin ja Haapaveden kanssa on alkanut vuoden 2012 alusta. Vihannin kunta on kuitenkin eronnut yhteistoiminta-alueesta Raahen kaupunkiin liittymisen vuoksi. Tätä yhteistyötä jatketaan.

1.4 Talousarvion ja -suunnitelman perusteet

Kuntalain säädökset

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion sitovuus

Valtuusto päättää käyttötalousosan nettomenot tulosalueittain (vastuualueittain) sitovina erinä. Investointiosassa kunnanvaltuusto päättää määrärahat hankkeittain. Siirrot ja mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset 50.000 euroon asti päättää kunnanhallitus, muilta osin kunnanvaltuusto.

Lautakunnille ja johtokunnille, kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle on raportoitava talousarvion ja tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen antamien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti.

Taloussuunnitelman rakenne ja sisältö

Kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Tässä taloussuunnitelmassa käsitellään ensin tuloslaskelma- ja rahoitusosa, mikä antaa kokonaiskuvan kunnan taloudesta. Käyttötalousosassa käsitellään hallintokuntien strategiset tavoitteet ja vuoden 2018 toimenpiteet sekä niistä aiheutuvat kustannukset. Investointiosassa ovat rakennusohjelma sekä irtaimiston hankintasuunnitelma perusteluineen. Lisäksi talousarviossa on henkilöstösuunnitelma.

1.5 Oulunkaaren kuntayhtymä

Kuntayhtymän johtajan katsaus

Maakunta- ja sote-uudistuksen eteneminen tällä hallituskaudella ratkeaa vuoden 2019 maaliskuuhun mennessä. Sosiaali- ja terveystalouden järjestämismäärärahat on suunnitelmien mukaan siirtymässä 18:lle maakunnalle 1.1.2021 lähtien. Muita maakunnalle siirtyviä tehtäviä ovat työ- ja elinkeinopalvelut, ympäristöterveydenhuolto, pelastustoimi, aluekehittäminen, liikennejärjestelmäsuunnittelu sekä maaseudun kehittäminen ja lomituspalvelut. Kunnat vastaavat jatkossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta- ja kulttuuripalveluista, nuorisotoimesta, paikallisesta elinkeinopolitiikasta sekä maankäytöstä ja rakentamisesta. Maakuntavalmistelun esivalmisteluvaiheessa on palvelujen järjestämisen osalta keskitytty erityisesti integraatiokysymyksiin, terveyden- ja hyvinvoinnin rakenteiden luomiseen sekä palvelujen kriteeristöjen, palvelukuvausten ja palveluohjauksen sisällölliseen valmistelutyöhön. Alueellisten sosiaali- ja terveystalouden toimintojen simuloinnit ovat käynnissä Pohjois-Pohjanmaan maakuntavalmistelussa neljällä simulointialueella. Kasvupalvelujen valmistelussa on tehty kiinteää yhteistyötä sote-valmistelun kanssa työllisyyden hoidon yhdyspinnalla. Hallituksen kärkihankkeista erityisesti ikäihmisen I & O –kärkihankkeesta, sekä lapsiperheiden palvelujen lape-uudistusohjelma ovat antaneet tärkeitä suuntaviivoja sote-palvelujen uudistustyöhön. Lape-uudistusohjelma jatkuu silloitusvaiheessa vielä vuonna 2019.

Asiakkaan valinnanvapautta sosiaali- ja terveystaloudessa on sote-uudistuksen myötä tarkoitus lisätä porrastetusti muun muassa siten, että sote-keskustoimintoja voidaan valita myös yksityisten ja julkisten tuottamista palveluyksiköistä. Julkista vastuuta edellyttävät tehtävät ja maakunnan oma sote-tuotanto tulevat maakunnan liikelaitoksen vastuulle. Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksessa on tärkeää huolehtia kansalaisten yhdenvertaisten palvelujen saatavuudesta. Väestön ikääntyminen edellyttää

kustannusten hallittavuutta. Monia asioita voidaan tehdä jo ennen vuotta 2021 ja kuntayhtymän palvelujen kehittäminen jatkuu kehittäminen kuuluu kaikille –toimintamallin mukaisesti. Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen yhteistoimintavelvoitteita koskevaa Paras-lakia on jatkettu sote-uudistuksen valmistelun kuluessa. Tämä turvaa osaltaan yhteistoiminta-alueiden katkeamatonta kehittämissyötä.

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen (syyskuu 2018) mukaan Suomen talouden hyvä suhdannetilanne kohentaa julkista taloutta. Viime vuonna julkisen talouden alijäämä pieneni jälleen edellisvuodesta ja julkinen velka suhteessa BKT:hen alenee alle 60 prosentin rajan jo kuluvana vuonna. Talouskasvu jatkuu kohtuullisena vielä lähivuosina, jolloin julkisen talouden rahoitusasema tasapainottuu. Noususuhdanteesta huolimatta julkinen velkasuhde on kuitenkin alentunut hyvin hitaasti. Hallituksen päättämät sopeutustoimet myötävaikuttavat alijäämän pienenemiseen. Ensi vuosikymmenelle tultessa talouskasvu kuitenkin hidastuu ja julkisen talouden rahoitusaseman vahvistuminen pysähtyy. Talouden suotuisa suhdannevaihe peittää alleen julkisen talouden rakenteelliset ongelmat. Väestö ikääntyy ja se näkyy erityisesti kasvupaineena hoito- ja hoivamenoissa myös tulevaisuudessa. Julkisen talouden tulisi olla 2020-luvun alussa selkeästi ylijäämäinen, jotta se olisi kestävällä pohjalla kohtaamaan väestön ikääntymisestä aiheutuvat paineet. (Valtiovarainministeriön talouskatsaus, syyskuu 2018.)

Elinkeinojen kehittämisessä kuntayhtymä tuottaa kunnille seudullista elinkeinoneuvontaa. Lisäksi kuntayhtymä hallinnoi ja on mukana elinkeinojen kehittämisen osallisuushankkeissa. Kuntapalvelutoimiston osalta valmistaudutaan maakuntauudistuksen tuloon ja yhteisessä valmistelussa haetaan jäsenkuntien erityispiirteet huomioivia ratkaisumalleja. Oulunkaarella on hyviä kokemuksia hajautetun toimintamallin toimivuudesta. Yhteinen tietohallinto antaa valmiuksia ICT-toimintaympäristön aktiiviseen kehittämiseen palvelutuotannon tarpeet huomioiden. Digitaalisten palvelujen kehittämistyö on oleellinen osa tietohallinnon kehittämistoimintaa sosiaali- ja terveystaloudessa sekä muissa palveluissa. Oulunkaaren tuottamat työterveyshuollon palvelut yhtiöitetään vuoden 2018 aikana ja ratkaisulla turvataan alueellisesti tuotetut työterveyshuollon palvelut katkeamattomina myös vuoden 2019 alusta eteenpäin.

Sosiaali- ja terveystaloudessa palvelualueiden yhteisiä tavoitteita ja toimenpiteitä ovat kuntalaisten osallisuus ja omatoimisuus, kehittäminen kuuluu kaikille -toimintamallin soveltaminen sekä toiminnan kehittäminen kansallisten ja maakunnallisten sote-valmistelun linjausten mukaisesti paikalliset erityispiirteet huomioon ottaen. Oulunkaaren jäsenkuntien kanssa käytyjen palvelujen järjestämissopimusneuvottelujen linjausten mukaan tuleva vuosi tuo mukanaan tärkeitä panostuksia teknologian ja sähköisten palvelujen kehittämiseen, hoidon jatkuvuuden turvaamiseen ja systeemisen lastensuojelun toimintamallin juurruttamiseen. Perhekeskustoimintamallin rakenteet vakiinnutetaan vuoden 2019 aikana.

Kuntayhtymän vuoden 2019 talousarvion toimintakulujen loppusumma on 128.894.921 € (+2,3 % edelliseen vuoteen verrattuna). Sosiaali- ja terveystaloudetuotannon nettokustannukset kasvavat 2,3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kunnittainen vaihteluväli sosiaali- ja terveystaloudetuotannon nettokustannusten kasvun osalta on 1,4-5,3 %.

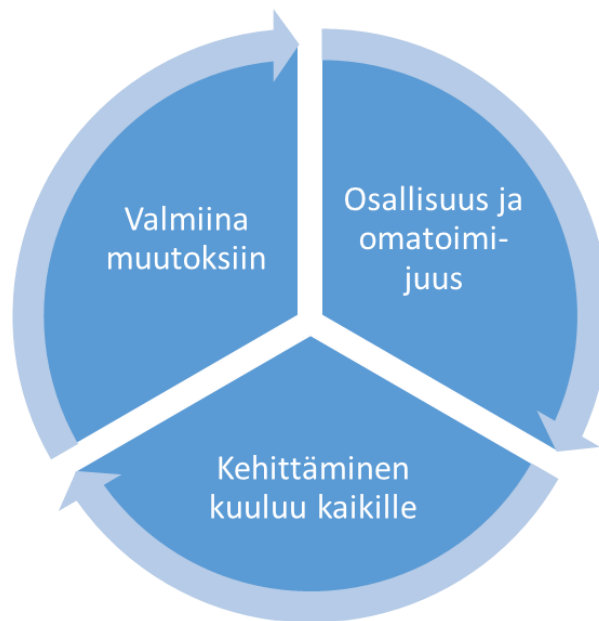
Leena Pimper-Koivisto

kuntayhtymän johtaja

Oulunkaaren talousarvio ja sen kohdentaminen vuodelle 2019

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos TA 2018 -> TA 2019	
				€	%
Vaalan perhepalvelut					
Tuotot	153 000	133 000	132 000	-1 000	-0,8
Kulut	-2 837 000	-3 208 000	-3 540 000	332 000	10,3
Kate	-2 684 000	-3 075 000	-3 408 000	333 000	10,8
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-872 000</i>	<i>-871 000</i>	<i>-949 000</i>	<i>78 000</i>	<i>9,0</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-1 557 000</i>	<i>-1 912 000</i>	<i>-2 175 000</i>	<i>263 000</i>	<i>13,8</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-144 000</i>	<i>-154 000</i>	<i>-154 000</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Vaalan terveystalvet					
Tuotot	980 000	812 000	831 000	19 000	2,3
Kulut	-3 580 000	-3 760 000	-3 782 000	22 000	0,6
Kate	-2 600 000	-2 948 000	-2 950 000	2 000	0,1
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-1 947 000</i>	<i>-2 149 000</i>	<i>-2 130 000</i>	<i>-19 000</i>	<i>-0,9</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-1 114 000</i>	<i>-1 084 000</i>	<i>-1 123 000</i>	<i>39 000</i>	<i>3,6</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-429 000</i>	<i>-424 000</i>	<i>-424 000</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Vaalan vanhuspalvelut					
Tuotot	955 000	1 010 000	943 000	-67 000	-6,6
Kulut	-3 906 000	-3 770 000	-3 679 000	-91 000	-2,4
Kate	-2 950 000	-2 760 000	-2 736 000	-24 000	-0,9
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-2 264 000</i>	<i>-2 117 000</i>	<i>-2 101 000</i>	<i>-16 000</i>	<i>-0,8</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-1 089 000</i>	<i>-1 117 000</i>	<i>-1 073 000</i>	<i>-44 000</i>	<i>-3,9</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-579 000</i>	<i>-603 000</i>	<i>-603 000</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Oma toiminta yhteensä					
Tuotot	2 089 000	1 955 000	1 907 000	-48 000	-2,5
Kulut	-10 323 000	-10 738 000	-11 001 000	263 000	2,4
Kate	-8 235 000	-8 783 000	-9 094 000	311 000	3,5
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-5 083 000</i>	<i>-5 136 000</i>	<i>-5 180 000</i>	<i>44 000</i>	<i>0,9</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-3 760 000</i>	<i>-4 114 000</i>	<i>-4 371 000</i>	<i>257 000</i>	<i>6,2</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-1 152 000</i>	<i>-1 180 000</i>	<i>-1 180 000</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Esh					
Tuotot	0	0	0	0	0,0
Kulut	-5 343 000	-4 888 000	-5 300 000	412 000	8,4
Kate	-5 343 000	-4 888 000	-5 300 000	412 000	8,4
Yhteensä					
Tuotot	2 089 000	1 955 000	1 907 000	-48 000	-2,5
Kulut	-15 667 000	-15 626 000	-16 301 000	675 000	4,3
Kate	-13 578 000	-13 671 000	-14 394 000	723 000	5,3
Poistot ja arvonalent.	-3 000	0	0	0	0,0
Soten hankkeet	-6 000	-13 000	-12 000	-1 000	-7,7
Yhteensä	-13 587 000	-13 683 000	-14 406 000	723 000	5,3

Palvelualuejen yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet

Osallisuus ja omatoimisuus

- Mahdollistetaan kuntalaisten osallisuus. Kehitetään ehkäiseviä ja ihmisten omaehtoista toimintaa tukevaa työtä sekä turvataan asiakkaiden erityisistä tarpeista lähtevä kokonaisvaltainen ja moniammatillinen palveluprosessi.
- Palvelut järjestetään ensisijaisesti kotiin ja arkiympäristöön yhteistyössä verkoston kanssa. Asiakkailla on mahdollisuus tehdä palvelutarpeeseensa liittyviä valintoja.
- Verkostoyhteistyössä toteutetaan ennakoivaa työtettä ja yhteistyötä (varhaisen mukaan tulon periaatteella).
- Tuen polku –mallin käyttö
- Kotoa kotiin –prosessin kehittäminen

Kehittäminen kuuluu kaikille

- Kehitetään palvelujärjestelmää ja -sisältöjä siten, että digipalvelut ovat ensisijaisia aina kun mahdollista. Digipalvelut mahdollistavat uudenlaiset joustavat lähipalvelut. Digitaaliset palvelut muodostavat luonnollisesti lähestyttävän ja integroitavan käyttöympäristön, joka tukee asiakaspalvelua, omaisviestintää sekä kuntalaisen oman hyvinvoinnin kehittämistä. Seurataan ja osallistutaan aktiivisesti digitaalisiin trendeihin, jotka tukevat ja vahvistavat aiempaa sähköistä palvelutuotantoa.
- Kehittäminen kuuluu kaikille –toimintamallin mukaisesti henkilöstö osallistuu kehittämiseen sekä muutosten valmisteluun ja toteutukseen.
- Tieto ohjaa kehittämistä ja sen suuntaa

Valmiina muutokseen

- Kehitetään toimintaa ja palveluja kansallisen ja maakunnallisten sote-valmistelun linjausten mukaisesti. Toimitaan aktiivisesti muutoksen valmistelussa.
- Rohkea uudistuminen on osa toimivaa työyhteisöä.

Perhe-, terveys- ja vanhuspalveluiden tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2019 on kuvattu liitteenä olevassa järjestämissopimuksessa.

2 TULOSLASKELMA- JA RAHOITUSOSA

2.1 Tuloslaskelma

Talousarvion mukaan toimintatuotot kasvavat n. 121.500 eurolla verrattuna talousarvioon 2018. Toimintatuottojen määrä on noin 3,84 miljoonaa. Verrattuna tilinpäätökseen 2017 toimintatuotot vähenevät n. 42 000 euroa. Toimintatuottoihin on laskettu 200 000 euron edestä tonttien myyntiä sekä samalla summalla puun myyntiä.

Toimintakulut laskevat vuoden 2018 talousarviosta n. 4 000 eurolla. Henkilöstökulujen lasku n. on 236 000 euroa. Henkilöstökulujen budjetoinnissa on otettu huomioon kilpailukykysovimuksesta johtuvat 30 %:n lomarahojen leikkaus ja sivukulujen alennukset sekä työehtosopimuksen mukaiset palkan korotukset. Tilinpäätökseen 2016 verrattuna toimintakulut vähenevät 8 000 euroa.

Toimintakate on talousarvion mukaan n. 23,125 miljoonaa euroa. Toimintakate on n. 125 000 euroa parempi kuin vuoden 2017 talousarviossa. Verrattuna tilinpäätökseen 2017 toimintakate heikkenee n. 731 000 euroa.

Verotulot

Suunnitelmakauden tavoitteena on, että kunnan tuloveroprosentti poikkeaa enintään 1,5 %-yksikköä valtakunnan keskiarvosta ja 1 %-yksikköä alueen keskiarvosta. Vaalan tuloveroprosentti vuonna 2019 säilyy 21,50 prosentissa.

Kunnallisveroprosenttiaan korottaa vuodelle 2019 46 kuntaa. Korottajien määrä pysyi edellisvuoden tapaan maltillisella tasolla. Veroprosentti laskee kaikkiaan 5 kunnassa. 180 kunnan kunnallisveroprosentti on kriisikuntakriteeristön rajalla, joka on 21,0 %. Pohjois-Pohjanmaalla keskimääräinen veroprosentti on vuonna 2019 20,57 ja Kainuussa 21,22 %:a. Koko maan keskimääräinen kunnallisveroprosentti on vuonna 2019 19,88.

Vaalan kunnan efektiivinen veroaste on Kuntaliiton laskemien mukaan vuonna 2019 13,64 %. Tuloveron ja efektiivisen veroasteen erotus on 7,86 %:a.

Vaalan kiinteistöverotuksen verotusarvot ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2019 ovat seuraavat (luvut tuhatta euroa):

Yleisen kiint.v-% alaiset	2018	2019
maa-alueet	29 010	29 010
rakennukset	16 938	16 938
<i>Vero %</i>	<i>1,10</i>	<i>1,10</i>
VERO	505	505
Vak. asuinrakennukset	59 091	59 091
<i>Vero %</i>	<i>0,59</i>	<i>0,59</i>
VERO	349	349
Muut asuinrakennukset	26 640	26 640
<i>Vero %</i>	<i>1,15</i>	<i>1,15</i>
VERO	306	306
Voimalaitokset	50 135	50 135
josta ydinvoimalaitokset	0	0
<i>Vero %</i>	<i>3,10</i>	<i>3,10</i>
VERO	1 554	1 554
Yleishyödylliset yhteisöt	88	88
<i>Vero %</i>	<i>0,80</i>	<i>0</i>
VERO	1	0

Verotulojen arvioidaan lisääntyvän vuodesta 2017 yhteensä n. 90 000 euroa eli n. 0,8 prosenttia. Vuoden 2018 arvioidusta talousarvion toteumasta (10 987 000) verotulojen arvioidaan vähentyvän vuonna 2018 n. 231 000 euroa (2,1 %:a). Viimeisimmän veroennusteen mukaan Vaalan verotulot ovat vuonna 2019 11 422 000 euroa.

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Kunnallisvero	8 293 080	8 105 316	7 949 707	7 631 000	8 073 000
Muutos %	1,29 %	-2,26 %	-1,92	-3,36%	5,8%
Kiinteistövero	2 547 824	2 700 411	2 688 660	2 665 000	2 672 000
Muutos %	0,60 %	5,99 %	-0,43	0,0%	0,26%
Osuus yhteisöveron tuotosta	668 196	602 115	693 173	691 000	677 000
Muutos %	7,60 %	-9,89 %	15,12	-1,00%	2,0%
Verotulot yht.	11 509 100	11 407 842	11 331 540	10 987 000	11 422 000
Muutos %	1,48 %	-0,88 %	-0,68	-2,41%	3,96%
Muutos euroina	168 308	-101 258	-76 302	-272 000	435 000
Veroprosentti	21,50 %	21,50 %	21,50 %	21,50%	21,50%

Valtionosuudet

Valtionosuuksien yhteensä arvioidaan vähentyvän n. 533 000 eurolla verrattuna vuoteen 2017. Valtionosuudet vähenevät 478 486 euroa talousarvioon 2018 verrattuna.

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Valtionosuudet yhteensä euroina	13 085 145	13 175 591	13 211 949	13 157 637	12 679 151
Muutos %	-0,45	0,69	0,27	-0,41	-3,64
Muutos euroina	-58 978	90 446	36 358	-54 312	-478 486

Korot ja rahoitustuotot

Talousarviolainojen ja kassalainojen korkoihin on varattu vuodelle 2019 yhteensä 120 000 €, mikä on 15 000 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vaalan Vesi ja Lämpö Oy maksaa kunnalle lainasta korkoa n. 13.000 euroa ja Koy Vaalan Niska n. 16.000 euroa. Kuntakonsernin yhtiöiden maksama korkotuotto kunnalle on budjetoitu 29 000 euroa.

Poistot

Suunnitelman mukaisia poistoja on talousarviossa 944 447 euroa. Poistot ovat pienentyneet tilinpäätöksestä 2017 yhteensä 25 166 euroa. Poistot jakautuvat hallintokunnittain seuraavasti.

Poistot	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TA 2019
Hallinto-osasto	55 143	22 798	116 930	37 540	19 491
Hyvinvointiosasto					12 454
Sivistysosasto	251 425	640 405	269 320	256 100	246 710
Tekninen osasto	834 585	752 876	601 550	700 120	665 792
	1 141 153	1 416 079	987 800	993 760	944 447

Vuosikate ja tilikauden ylijäämä

Talousarvion mukainen vuosikate on n. 889 000€. Vuosikate on heikentynyt tilinpäätökseen 2017 verrattuna n. 1 188 000 euroa. Vuosikatteen heikentymistä selittää ostopalvelujen (sote) nousu ja valtionosuuksien vähentyminen.

Arvioitu alijäämä vuodelle 2019 on 416 euroa. Tulos on kohtuullisen hyvällä tasolla huomioiden valti-
onosuuksien laskun ja ostopalvelujen kasvun.

TULOSLASKELMA (sis/ulk)	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Poikkeama TA 2018/ TA 2019	Muutos- %
Peruskunta					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 314 135	2 317 370	2 299 960	17 410	-0,8
Maksutuotot	242 049	230 700	207 160	23 540	-10,2
Tuet ja avustukset	507 716	423 377	422 900	477	-0,1
Muut toimintatuotot	817 468	746 580	909 560	162 980	+21,8
TOIMINTATUOTOT	3 881 368	3 718 027	3 839 580	183 887	+3,3
Valmistus omaan käyttöön	6 501	10 000	10 000	10 000	
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-6 740 957	-6 968 921	-6 733 270	235 651	-3,4
Palvelujen ostot	-17 504 655	-17 821 553	-18 231 310	749 757	2,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 460 814	-1 622 850	-1 524 610	98 240	-6,1
Avustukset	-424 470	-416 900	-359 500	57 400	-13,8
Muut toimintakulut	-151 310	-148 400	-126 310	22 090	-14,9
TOIMINTAKULUT	-26 282 206	-26 978 624	-26 975 000	3 624	
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-22 394 337	-23 250 597	-23 125 400	-125 197	-0,5
Verotulot	11 331 540	10 987 000	11 422 000	435 000	4,0
Valtionosuudet	13 211 949	13 157 637	12 679 151	-478 486	-3,6
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	28 320	30 000	30 000	30 000	
Muut rahoitustuotot	29 498	2 200	3 900	1 700	77,3
Korkokulut	-128 669	-135 000	-120 000	15 000	-11,1
Muut rahoituskulut	-1 119	-800	-600	200	-25,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-71 970	-103 600	-86 700	16 900	-16,3
VUOSIKATE	2 077 182	790 440	889 031	-98 591	12,5
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-969 613	-993 760	-944 447	-49 313	-5,0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 034 968	-993 760	-944 447	-49 313	-5,0
Satunnaiset tuotot	610 769			0	
Satunnaiset erät	910 769			0	
TILIKAUDEN TULOS	42 214	-203 320	-55 416	-148 174	-72,7
Varausten ja rahastojen muutok- set					
Poistoeron muutos	55 143	55 000	55 000	0	0
Varausten ja rahastojen muutok- set	55 143	55 000	55 000	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	97 357	-148 320	-416	-147 904	-99,7

Tunnuslukuja	Ta 2015	TA 2016	TA 2017	TA 2018	2019
Toimintatuotot/toimintakulut %	15,9	13,8	14,8	13,8	14,2
Vuosikate poistoista %	136	128,1	102,0	79,5	94,1
Vuosikate euroa/asukas	473	475	683	268	308
Asukasluku 1.1.	3210	3139	3040	2941	2882
					(8/2018)

2.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA PERUSKUNTA	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos %
	2 077			
VUOSIKATE	182,00	790 440,00	833 051	5,4
SATUNNAISET ERÄT				
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	92 067,00		-200 000	100,0
	2 169			
TOIMINNAN RAHAVIRTA	249,00	790 440,00	633 051	-19,90
	-2 391	-1 170		
INVESTOINTIMENOT	656,00	000,00	-892 000	-23,8
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	16 000,00	140 000,00		-100,0
PYS.VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUS- TULO	236 871,00		200 000	100,0
	-2 138	-1 030		
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	785,00	000,00	-692 000	-32,80
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	30 464,00	-239 560,00	-58 949	-75,40
<i>ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET</i>	<i>652 075,00</i>	<i>45 800,00</i>	<i>48 500</i>	<i>5,9</i>
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-15 681,00			
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	667 756,00	45 800,00	48 500	5,9
<i>LAINAKANNAN MUUTOKSET</i>	<i>-484 249,00</i>	<i>-20 000,00</i>	<i>140 000</i>	<i>-800,0</i>
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS		1 500 000,00	1 500 000	
	-1 634	-1 520		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	249,00	000,00	-1 360 000	-10,5
	1 150			
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	000,00			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	<i>280 000,00</i>			
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUU- TOS	3 424,00			
VAIHTO-OMAISSUUDEN MUUTOS				
SAAMISTEN MUUTOS	-165 147,00			
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	441 743,00			
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	447 846,00	25 800,00	188 500	630,60
RAHAVAROJEN MUUTOS	478 310,00	-213 760,00	129 551	-160,60
	1 110			
RAHAVARAT 31.12.	118,00			
RAHAVARAT 1.1.	631 807,00			
RAHAVAROJEN MUUTOS	478 310,00			

2.3 Taloussuunnitelma

Vaalan kunnan vuoden 2013-2017 tilinpäätöksien tulokset ovat olleet erinomaisia, minkä seurauksena kertynyttä alijäämää ei ole enää ollut tilinpäätöksessä 2014. Edelleen kuluvan vuoden 2018 tilanne on kohtuullisen hyvä. Siitä huolimatta kunta on jatkanut talouden tervehdyttämistä. Tähän kannustavat alenevat valtionosuudet ja korkea lainamäärä.

Talousarviovuoden 2019 suurimpana haasteena on pysyä tiukassa talousarviossa sekä huolehtia kunnan tulojen positiivisesta kehittämisestä yleisen talouden nousukauden aikana. Vähenevät valtionosuudet asettavat haasteita. Mahdollisesti vuonna 2021 voimaan tuleva sote- ja maakuntauudistus aiheuttaa merkittäviä epävarmuustekijöitä tuleville vuosille.

Taloussuunnitelma vuosille 2019-2021

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TA 2020	TA 2021
	Kunta+liikel.	Peruskunta				
Asukasluku	3 040	2 943	2 870	2820	2770	2700
Veroprosentti	21,50	21,50	21,50	21,5	21,5	21,5
Toimintatuotot	3 809 559	3 881 368	3 718 027	3 839 580	3 539 000	3 439 000
Toimintatuottojen muutos, %	1,6 %!	1,9 %	-4,2 %	3,3 %	-7,8 %	-2,8 %
Toimintakulut	-26 918 427	-26 132 206	-26 978 624	-26 975 000	-26 512 000	-26 400 000
Toimintakulujen muutos %	-2,6	-2,9 %	3,2 %	0,0 %	-1,7 %	-0,4 %
TOIMINTAKATE	-23 087 196	-22 244 337	-23 250 597	-23 125 420	-22 963 000	-22 951 000
TOIMINTAKATTEEN MUUTOS, %	4,6	-3,7	4,5	-0,5	-0,7	-0,1
Kunnallisverot						
Yhteisöverot						
Kiinteistöverot						
Verotulot yhteensä	11 407 842	11 331 540	10 987 000	11 422 000	11 519 000	11 814 000
Verotulojen muutos, %	-0,9!	-0,7	-3,0	4,0	0,8	2,6
Valtionavut	13 175 591	13 211 949	13 157 637	12 679 151	12 499 094	12 200 000
(Harkinnanvarainen)	0,7	0,3	-0,4	-3,6	-1,4	-2,4
Korkotuotot	8 266	28 320	30 000	30 000	28 000	28 000
Muut rahoitustuotot	144 391	29 498	2 200	3 900	3 900	2 200
Korkokulut	-157 490	-128 669	-135 000	-120 000	-170 000	-200 000
Muut rahoituskulut	-666	-1 119	-800	-600	-600	-600
VUOSIKATE	1 490 738	2 227 182	790 440	889 031	916 394	892 600
Poistot	-1 416 079	-2 034 968	-993 760	-944 447	-950 000	-950 000
Satunnaiset tuotot	610 769					
Satunnaiset kulut						
Poistoeron muutos	55 143	55 143	55 000	55000	55000	55000
Rahastojen muutos						
Varausten muutos		-150 000				
	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2020
Ylijäämä/alijäämä	740 571	97 357	-148 320	-416	21 394	-2 400
Kumulatiivinen yli/alij.	2 692 672	2 790 029	2 641 709	2 641 293	2 662 687	2 660 287!
Kumulatiivinen yli/alij./as	886	948	920	937	961	950
VUOSIKATE	1 490 738	2 227 182	790 440	889 031	916 394	892 600
Nettoinvestoinnit (kunta)	1 679 161	2 138 785	750 000	750000	750000	750000
Vuosikate - poistot	74 659	192 214	-203 320	-55 416	-33 606	-57 400
Vuosikate - tod. lyhennys						
Vuosikate - nettoinv.	-188 423	88 397	40 440	139 031	166 394	142 600

Taseesta						
Lainakanta 1000 euroa	10 873	10 388	10 610			
Lainakanta euroa/as	3 577	3 530	3 697			
Kassavarat 1000 euroa						
Kassavarat euroa/as			6 910			
Saamiset 1000 euroa			3 700			
Saamiset euroa/as						
Erikoissairaanhoito	-5 346 000	5 343 500	4 888 000	5 300 000		

Yleisesti:

Tulot:

- Verojen nostopaine arvioidaan vuoden 2018 tilinpäätöksen valmistuttua ja talousarvion 2019 toteuman perusteella.
- Reagoidaan nopeasti yritysten tarpeisiin ja tarjotaan apua rahoituksen ja kehittämisspalveluiden hakemiseen. Toteutetaan elinvoimaohjelmaa.

Menot:

- Investointitaso vuonna 2019 pidetään alle miljoonassa eurossa.
- Palvelurakenteen ja kattavuuden tarkastelu.
- Henkilöstömenoja hillitään. Tavoitteena palvelurakenteen sopeutuksen mukana sopeutuva henkilöstörakenne.
- Henkilöstön jaksamiseen, alaistaitoihin ja esimiestyöhön sekä muutosjohtamiseen panostetaan mm. työnohjauksella ja tiedottamisella sekä yhteistyöllä työterveyshuollon kanssa. Henkilöstön osaaminen pidetään hyvällä tasolla koulutuksen avulla.
- Pyritään edelleen eroon vajaakäyttöisistä kiinteistöistä kuitenkin minimoimalla myyntitappiot ja ylimääräiset poistot.
- Toimintakulut säilyvät vuoden 2018 talousarvion tasolla, vaikka sotekulut noudevat merkittävästi
- Lainojen osalta varaudutaan markkinakorkojen vaihteluun, vaikkakin korkokulut ovat talousarviossa laskeneet.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttötalouteen vaikuttavat toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Käyttötalouteen vaikuttaa heikentävästi valtionosuuksien lasku ja sotekulujen nousu (n. 750 000€). Verotulot puolestaan kasvavat. Verotulot ja valtionosuudet muodostavat n. 86,3 %:a kunnan tuloista. Näiden tulojen arvioidaan vähentyvän vuoden 2017 tilinpäätöksestä n. 442 300 euroa mutta arvioiduista vuoden 2018 tuloista lisäystä tulee n 140 500 euroa.

Henkilöstömenot ovat kunnan suurin yksittäinen kuluerä sosiaali- ja terveystenon jälkeen. Kunnan toiminnassa henkilöstömenoja on pyritty hillitsemään henkilöstön vähennyksillä palvelutarpeen vähenyessä. Jatkossa henkilöstön määrä on edelleen sopeutettava tarvetta vastaavasti.

Henkilöstömenoja hillitsee vuonna 2019 kilpailukyky sopimuksesta johtuvat muutokset mutta kuluja nostaa kuitenkin työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset. Kilpailukyky sopimus on alentanut kuntatalouden toimintamenoja jo vuodesta 2017 lähtien. Toimintamenojen lasku muodostuu työeläke-, työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutusmaksun alentamisesta sekä lomarahojen leikkauksesta Lomarahoja leikataan 1.2.2017 lukien 30 %:a. Lomarahojen leikkaus ja arviot alentuneista palkkojen sivukuluista on otettu huomioon talousarvion henkilöstökuluissa. Tältä osin on kuitenkin huomioitava, että kilpailukyky sopimus aiheuttaa kunnan tulopohjaan vähennyksiä ja siten kilpailukyky sopimuksen vaikutukset ovat kokonaisuudessaan kunnan talouteen lievästi negatiiviset. Näiden lisäksi työaika pidentetään keskimäärin n. 24 tunnilla, mutta tämän johdosta ei arvioida kertyvän kustannussäästöjä. Henkilöstökuluissa on huomioitu vuodelle 2019 2,2 % palkkojen korotus.

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos% TP2017- >2018	Muutos % TA2018- >TA2019
Hallinto-osasto					
Toimintatuotot	485 299	323 005	244 050	-33,4	-24,4
Toimintakulut	-16 246 376	-16 717 841	-16 886 157	2,9	1,0
Netto	-15 761 077	-16 054 836	-16 589 487	1,9	3,4
Hyvinvointiosasto					
Toimintatuotot			65 430		
Toimintakulut			-603 145		
Netto			-537 715		
Sivistysosasto					
Toimintatuotot	315 866	287 572	271 800	-9,0	-5,5
Toimintakulut	-5 493 639	-5 618 884	-4 956 798	2,3	-11,8
Netto	-5 177 773	-5 331 312	-4 684 998	3,0	-12,1
Tekninen osasto					
Toimintatuotot	3 080 202	3 107 450	3 258 300	0,9	4,9
Valm.oman käyt.	6 501	10 000	10 000	53,8	0,0
Toimintakulut	-4 542 191	-4 641 899	-4 528 900	2,2	-2,4
Netto	-1 455 487	-1 524 449	-1 260 600	-4,7	-17,3
Kaikki yhteensä					
Toimintatuotot	3 881 367	3 718 027	3 839 580	-4,2	-3,3
Toimintakulut	-26 282 206	-26 987 624	-26 975 000	2,7	
Valmistus omaan käyt.	6 501	10 000	10 000	53,8	
Netto	-22 394 338	-23 259 597	-23 125 420	-3,7	0,6

3.1 Hallintopalvelut

Hallintopalveluihin kuuluvat seuraavat vastualueet vaalit, tarkastustoimi, hallinto- ja talouspalvelut, elinkeino- ja kulttuuritoimi, maaseututoimi, yleishallinnon työllistäminen, Oulunkaaren kuntayhtymä, rahoitus ja ostopalvelut muilta. Hallinto-osasto vastaa hallinnon tukipalvelujen tuottamisesta. Hallinto-osaston budjetti sisältää kunnan suurimmat menot (sosiaali- ja terveystaloudet) sekä tulot (verotulot ja valtionosuudet). Näiden lisäksi budjetti koostuu erilaisista jäsenmaksuista kuten Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenmaksuista sekä osallistumismaksuista erilaisiin yhteistoiminta-alueisiin. Elinkeinopalvelut, matkailu ja kulttuuri sijoittuvat kuntaorganisaatiossa suoraan kunnanjohtajan alaisuuteen ja näiden yhteistyönä toteutetaan muun muassa kunnan markkinointia.

1000	HALLINTOPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos-% TP2017 -> 2018	Muutos-% TA2018-> 2019
	TOIMINTATUOTOT					
	Myyntituotot	69 732	62 950	35 350	-9,7	-43,8
	Maksutuotot	4 609	2 900		-37,1	-100,0
	Tuet ja avustukset	324 355	244 955	203 000	-24,5	-17,1
	Muut toimintatuotot	86 603	12 200	5 700	-85,9	-55,3
	TOIMINTATUOTOT	485 299	323 005	244 050	-33,4	-24,4
	TOIMINTAKULUT					
	Henkilöstökulut	-1 098 109	-1 191 300	-1 081 027	8,5	-9,3
	Palvelujen ostot	-14 885 598	-15 240 431	-15 631 760	2,4	2,6
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-97 838	-95 660	-38 190	-2,2	-60,1
	Avustukset	-129 469	-138 400	-91 000	6,9	-34,2
	Muut toimintakulut	-35 363	-52 050	-44 180	47,2	-15,1
	TOIMINTAKULUT	-16 246 376	-16 717 841	-16 886 157	2,9	1,0
	TOIMINTAKATE	-15 761 077	-16 394 836	-16 642 107	4,02	1,5
		TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos-% TP2017 -> 2018	Muutos-% TA2018 -> 2019
1100	VAALIT					
	TOIMINTATUOTOT		15 900	11 000		-30,8
	TOIMINTAKULUT	-11 526	-18 073	-14 670	56,8	-18,8
	TOIMINTAKATE	-11 526	-2 173	-3 670	-81,1	68,9
1200	TARKASTUSTOIMI					
	TOIMINTAKULUT	-12 240	-15 894	-15 630	29,9	-1,7
	TOIMINTAKATE	-12 240	-15 894	-15 630	29,9	-1,7
1300	HALLINTO- JA TALOUS- PALVELUT					
	TOIMINTATUOTOT	139 119	80 400	60 150	-42,2	-25,2
	TOIMINTAKULUT	-986 408	-908 237	-919 757	-7,9	1,3
	TOIMINTAKATE	-847 289	-827 837	-859 607	-2,3	3,8
1400	ELINKEINOTOIMI					
	TOIMINTATUOTOT	135 051	6 300	11 000	-95,3	74,6

	TOIMINTAKULUT	-386 362	-349 436	-362 240	-9,6	3,7
	TOIMINTAKATE	-251 310	-343 136	-351 240	36,5	2,4
1500	MAASEUTUTOIMI					
	TOIMINTATUOTOT					
	TOIMINTAKULUT	-46 634	-62 655	-52 480	34,4	-16,2
	TOIMINTAKATE	-46 634	-62 655	-52 480	34,4	-16,2
1600	TYÖLLISTÄMINEN					
	TOIMINTATUOTOT	95 175	129 200	161 900	35,7	25,3
	TOIMINTAKULUT	-350 693	-443 934	-423 590	26,6	-4,6
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-255 518	-314 734	-261 690	23,2	-16,9
1610	VAPAA-AIKAPALVELUT					
	TOIMINTATUOTOT	81 492	91 205	-	11,9	
	TOIMINTAKULUT	-271 857	-280 365	-	3,1	
	TOIMINTAKATE	-190 366	-189 160	-	-0,6	
1700	OULUNKAAREN KUNTA-YHTYMÄ					
	TOIMINTATUOTOT	20 360			-100,0	
	TOIMINTAKULUT	-14 071 506	-14 191 827	-14 988 680	0,9	6,2
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14 051 146	-14 191 827	-14 988 680	1,0	6,2
1702	OSTOPALVELUT MUILTA					
	TOIMINTATUOTOT					
	TOIMINTAKULUT	-107 468	-107 420	-109 110	-0,04	1,6
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-107 468	-107 420	-109 110	-0,04	1,6

Muutoksia vuonna 2019

- Vuonna 2019 järjestetään eduskuntavaalit huhtikuussa ja europarlamenttivaalit toukokuussa. Hallituksen 17.8.2018 eduskunnalle antaman vastineen mukaan maakuntavaalit on tarkoitus toimittaa europarlamenttivaalien yhteydessä eli sunnuntaina 26.5.2019.
- Dynasty 10 päivitys tehdään heti alkuvuodesta. Vuoden 2019 aikana otetaan käyttöön Rondosta ja Populuksesta mobiiliversiot.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloushoidosta sekä kunnanvaltuuston asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Kunnanhallitus johtaa myös kunnan strategiassa yhteisesti valittujen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävää työskentelyä ja päätöksentekoa. Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä ja kuntaorganisaation johtajana. Kunnanhallituksen suorassa alaisuudessa toimivat hallintopalvelut ja elinkeinopalvelut.

Edelleen vuonna 2019 koko kuntatalouden haasteena on valtionosuuksien väheneminen. Samaan aikaan menot pyrkivät kasvamaan. Tämän seurauksena kunnanhallitus jatkaa talouden tarkkaa seuraamista ja reagoi tarvittaessa taloudessa tapahtuviin muutoksiin. Vuoden 2021 sote- ja maakuntauudistukset vaikeuttavat taloudensuunnittelua, sillä moni asia on vielä talousarvion laadinnan yhteydessä auki. Taloudensuunnittelussa otetaan huomioon tuleva uudistus ja pyritään varmistamaan, että kunnan elinvoimaisuus säilyy myös uudistuksen jälkeen.

Henkilömäärä ja kunnan toiminta muutoinkin sopeutetaan kunnan väestökehitykseen ja vähentyvään palveluiden kysyntään. Kuitenkin henkilöstön määrän vähentyessä kiinnitetään huomiota henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen. Lisäksi työskentelytapojen jatkuvalla kehittämisellä pyritään mahdollista-

maan työtehtävien hoitaminen vähenevällä henkilöstöresurssilla. Henkilöstömäärän vähentyessä yhteistyön merkitys eri osastojen ja henkilöstöryhmien välillä kasvaa ja yhteistyötä pyritään lisäämään edelleen mm. yhtenäisillä toimintatavoilla.

Hallintopalvelut koordinoivat kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä. Hyvinvoinnin edistämisen työvälineinä toimivat hyvinvoinnin ja turvallisuustyön työryhmä ja johtoryhmä. Varsinainen hyvinvoinnin edistäminen kuuluu kuitenkin kaikille päävastuualueilla. Lisäksi Vaalan kunta tekee aktiivista terveyden edistämistyötä.

Hallinto- ja talouspalvelut

Tehtäväalue sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, keskustoimiston, talous- ja hallinnon, henkilöstöhallinnon, atk-palvelujen tulot ja menot. Ulkopuolisilta ostettavia palveluja ovat Oulunkaaren kuntapalvelutoimistosta ostettavat talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut, Oulunkaaren ympäristöpalveluista ostettavat kunnallisen ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palvelut. Kuntayhtymien menoissa on mm. Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton sekä Oulunkaaren kuntayhtymän osuusmaksut sekä maksu Kajaanin kaupungille hankintarenkaan palveluista.

Talous- ja hallintopalveluissa vuonna 2019 toimistotiimin toimintaa pyritään kehittämään edelleen. Kolme työntekijää todennäköisesti eläköityy vuoden aikana ja toimintoja tullaan tarkastelemaan uudelleen. Kahden eläköityvän työntekijän työpanos tullaan siirtämään Koy Vaalan Niskalle sekä Vaalan vesi ja lämpö Oy:lle. Tavoitteena on tehostaa toimintaa löytämällä uusia tehokkaita työskentelytapoja. Tässä tärkeänä osana on jo olemassa olevien ja uusien sähköisten järjestelmien tehokas käyttö. Jotta työtehtävät voidaan hoitaa jatkuvasti vähenevällä henkilöstöresurssilla, tulee työskentelytapoja kehittää. Samaan aikaan henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeää. Myös riittävä osaaminen pyritään turvaamaan yhteisillä ja yksilöllisillä koulutuksilla.

Taloushallinnossa taloutta seurataan tarkasti ja talouden muutoksiin on otettu käyttöön yhteistyössä Oulunkaaren kanssa johdon raportointijärjestelmä, jonka avulla talouden seuranta tehostuu. Johdon raportointijärjestelmän avulla pyritään saamaan kattavaa taloudellista tietoa päätöksenteon tueksi.

Hankinta-asioihin kiinnitetään huomiota. Clouidia hankinta- ja kilpailutusjärjestelmän käyttöä jatketaan ja sen käyttö pyritään vakiinnuttamaan kaikkiin yksiköihin. Näin pyritään edistämään tasapuolisia ja läpinäkyviä hankintakäytäntöjä. Hankintaohjelmiston käyttö mahdollistaa hankintojen seuraamisen. Uusi hankintaohje on hyväksytty kunnanhallituksessa 26.9.2017.

Kunnan henkilöstössä on tapahtunut viime vuosien aikana paljon muutoksia ja muutoksia tulee tapahtumaan myös seuraavien vuosien aikana mm. eläköitymisien vuoksi. Henkilöstön sopeutumista muutoksiin pyritään tukemaan mm. esimies- ja johtamistyön kautta ja järjestämällä mm. työhyvinvointiin liittyviä tilaisuuksia ja koulutuksia sekä tarvittaessa työnohjauksella.

Hallinto-osaston tehtäviin kuuluu suunnitelmien ja ohjeiden valmistelu ja koordinointi. Vuosien 2018-2019 aikana päivitetään hallintosääntöä vastaamaan uutta kuntaorganisaation rakennetta. Lisäksi Oulunkaaren henkilöstön hyvinvointiin kehitetty Puhuria-malli "Vaalalaitetaan" ja otetaan käyttöön. Valmiussuunnitelma tullaan myös päivittämään.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kunnanvaltuuston asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Kunnanhallitus johtaa myös kunnan strategiassa yhteisesti valittujen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävää työskentelyä ja päätöksentekoa. Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä ja kuntaorganisaation johtajana. Kunnanhallituksen suorassa alaisuudessa toimivat hallintopalvelut ja elinkeinopalvelut.

Elinkeinot ja kulttuuri

Yksi kunnan keskeisistä tavoitteista on paikkakunnan elinvoimaisuuden lisääminen. Olennainen osa elinvoimaa ovat yritykset ja niiden luomat työpaikat. Kunnassa vuonna 2018 tehdyn elinvoimasopimuksen mukaisesti lukuisat alueen yrittäjät ovat sitoutuneet yhteiseen tavoitteeseen edistää kunnan elinvoimaisuutta ja alueen ihmisten hyvinvointia.

Elinkeinopalvelujen tehtävänä on auttaa yrittäjiksi aikovia perustamaan yrityksiä sekä nykyisiä yrityksiä kehittämään ja laajentamaan toimintaansa. Yrittäjiä opastetaan omistaja- ja sukupolvenvaihdoksien toteuttamisessa. Tulevaisuuden kannalta on erittäin tärkeää saada nykyisille yrityksille jatkajia. Kehittyvä talouselämä luo voimavaroja myös kunnan tuottamien palvelujen kehittämiseen.

Vuonna 2018 yhdessä Utajärven ja Muhoksen kanssa konsulttiyhtiö Swecon vedolla aloitetun ja vuoden loppuun mennessä valmistuvan matkailun kehittämissuunnitelman toimeenpano on vuoden 2019 tärkeä elinkeinopoliittinen kokonaisuus. Unescon Global Geopark –statuksen omaava, Manamansalosta Muhokselle ylettyvä Rokuanvaara valittiin vuonna 2018 vuoden retkikohteeksi, mikä on näkynyt matkailun piristymisenä. Tätä kehitystä on tarpeen tukea, ja myös ohjata resursseja matkailun, matkailuyrittäjien ja investoreiden houkuttelemisen lisäämiseen kunnan alueelle. Luontomatkailun trendi on mahdollista hyödyntää elinkeinoelämän hyväksi ainutlaatuisessa jääkauden muovaamassa ympäristössämme.

Myös julkisen sektorin työpaikat ovat merkittäviä paikkakunnan elinvoiman kannalta. Hallituksen kehysriihessä keväällä 2018 tehty päätös Vaalan vankilan uudisrakentamisesta tuo piristystä kunnan alueen elinkeinotoimeen. Vankilaprojektin läpivienti ja sen sisältöön vaikuttaminen talousvaikutukset kunnan alueelle huomioiden ovat edunvalvonnan tärkeimpiä kokonaisuuksia vuonna 2019.

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Tehtävänä on perusedellytysten luominen eri elinkeinoille, yritysneuvonta ja aktiivinen elinkeinon kehittäminen. Tavoitteena on nykyisten yritysten ja työpaikkojen säilyminen, yritysten omistajavaihdosten tukeminen, laajentumishaluisten yritysten auttaminen sekä uusien yritysten saaminen kuntaan. Toimintaan liittyvät oleellisesti myös kunnan markkinointi uusille asukkaille ja yrittäjille sekä erilaisten tapahtumien järjestämisen mahdollistaminen ja tukeminen.
Visio 2019	Vaalassa on hyvät perusedellytykset yritystoiminnalle, riittävästi tonttimaata ja hyvät kunnallistekniset valmiudet. Yrittäjäksi aikova saa yrityksen perustamiseksi tarvitsemansa palvelut elinkeinopalveluiden avulla. Kunnassa on asiantuntemusta uusien ja olemassa olevien yritysten kehittämiseksi. Omistajavaihdosta suunnittelevat on tavoitettu ja vaihdoksia on toteutettu onnistuneesti. Rokua Geopark, Oulujärvi ja Tervantie -teemojen alle on syntynyt uutta yritystoimintaa ja työpaikkoja. Myös nykyiset yritykset ovat kyenneet hyödyntämään nämä uudet teemat omassa liiketoiminnassaan. Eri järjestäjät toteuttavat kulttuuri- ym. tapahtumia, joilla on myös matkailullista merkitystä. Kunnan viestintä on johdonmukaista ja innovatiivista. Viestintä on etenkin matkailumarkkinoinnin osalta yhdenmukaista myös koko Oulujokivarressa. Internetin mahdollisuudet viestinnässä on hyödynnetty hyvin. Vaalan tunnettuus on kasvamassa luovien alojen toimijoiden keskuudessa ja etä- ja monimuototyötä tekevien määrä Vaalassa lisääntyy.

Elinkeinotoimen tehtäviä ovat:

- monipuolisten elinkeinon ja yrittämisen mahdollistaminen ja tukeminen
- yrittäjien ja oman yritystoiminnan aloittamista suunnittelevien ohjaus neuvonnan piiriin
- yhteydenpito yrityksiin ja kehittämisorganisaatioihin
- maankäytön suunnittelu teknisen toimen kanssa
- elinkeinon kehittämissankkeiden ja toimenpiteiden suunnittelu, toteutus ja koordinointi sekä
- kunnan viestintä, jossa tiivis yhteistyö Humanpolis Oy:n kanssa

- matkailun edistäminen
- matkailullista merkitystä omaavien tapahtumien ja toiminnan kehittäminen, järjestäminen ja tukeminen hyvinvointiosaston kanssa
- Lamminahon talon ja Kassu Halonen taidetalon matkailullisen toiminnan kehittäminen

Elinkeinojen kehittäminen on osa elinvoimalautakunnan toimintaa. Osassa asioissa päätöksentekooikeus on viranhaltijoilla, osassa taas aina valtuustolla saakka. Käytännön kehittämistyöstä ja asioiden valmistelusta lautakunnalle vastaa kunnanjohtaja (50 % työajasta). Vuoden 2019 alusta perustettavan kunnan hyvinvointiosaston kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä matkailun kehittämisessä. Vuoden 2019 budjettiin varataan kokeiluluontoisesti määräraha henkilöresurssiin, joka ohjataan elinkeinojen, matkailun ja viestinnän kokonaisuuksien hoitamiseen kunnanjohtajan alaisuudessa.

Elinkeinojen edistäminen ja yritysneuvonta

Elinkeinojen kehittämistä tehdään Vaalan kunnassa erityisesti hallintopalveluissa mutta myös teknisten palveluiden ja hyvinvointiosaston osalta. Elinvoima-asiat on koottu yhteisen elinvoimalautakunnan alle. Elinkeinojen kehittämisen kokonaisuuden johtamisesta vastaa kunnanjohtaja.

Yrittäjällä tai yrittäjäksi aikovalla on Vaalassa käytössä yhteistyötahojen neuvontapalvelut ja rahoitusmahdollisuudet. Autamme yrityksiä yhteistyökumppaneidemme kanssa tarvittaessa mm. markkinoiden kartoituksessa, liikeidean kehittämisessä, kannattavuuden laskennassa, yrityksen perustamisessa, rahoituksen hakemisessa ja sopivien toimitilojen löytämisessä.

Uusien yritysten neuvontapalvelut ostetaan tällä hetkellä pääasiassa Oulunkaaren kuntayhtymältä. Jo olemassa olevia yrityksiä auttaa ja neuvovat elinkeinotoimen henkilöstö, yhteistyökumppanit sekä matkailun toimialalla Humanpolis Oy. Lisäksi apuna on Oulujärvi Leaderin henkilökunta. Yrityksille on tarjolla myös yrityskummitoimintaa, jota on tarpeen laajentaa.

Yritystilojen ja -tonttien rakennuttamisesta, vuokrauksesta ja myymisestä vastaa tekninen johtaja yhdessä kunnanjohtajan kanssa. Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus on teknisen johtajan vastuulla. Lisäksi kaavoitusarkkitehdin palvelujen ostetaan Muhoksen kunnalta 1 päivä viikossa.

Kainuun Edun rahoitusosuus on laskenut noin puoleen sopimusmuutoksen myötä. Samalla omistajakunnat ja Kainuun Etu Oy sopivat yhtiön kassavarojen riittävyuden varmistavasta väliaikaisrahoituksesta vuosille 2017, 2018 ja 2019. Väliaikaisrahoituksen enimmäismäärä on 400.000 euroa vuonna 2017, 200.000 euroa vuonna 2018 ja 200.000 euroa vuonna 2019. Väliaikaisrahoituksen vuosittainen jakautuminen omistajakuntien kesken perustuu kuntien edellisen vuoden asukasluvumäärään.

Matkailun kehittäminen on Vaalan kunnan tärkeimpiä painopistealueita. Oulujokilaakson kuntien kanssa yhdessä tehtävä matkailun kehittämistyö vuoden 2018 lopulla valmistuvan suunnitelman pohjalta on tärkeä elinkeinopoliittinen kokonaisuus, johon varataan resursseja. Kehittämisyhtiö Humanpolis Oy vastaa matkailun kehittämisestä Oulujokivarren kunnissa. Kunta ylläpitää tai tukee matkailun käyntikohteita. Matkailun yritystoiminnan kehittämisessä hyödynnetään mm. Rokua Geoparkin ja Tervantie- matkailutien tarjoamat liiketoimintamahdollisuudet.

Kuntamarkkinointi

Kunnan viestinnässä noudatetaan Humanpoliksen ja kuntien yhteisen viestinnänasiantuntijan laatimaa yhteistä viestintäsuunnitelmaa. Tavoitteena on koota matkailun markkinointi Humanpoliksen alle. Kunnan omaa viestintää vahvistetaan elinkeinotoimen henkilöresurssin ja kunnan viestintätiimin avulla. Vaalaan rakennetaan tietoisesti positiivista ja viihtyisää imagoa. Tavoitteena on, että kaikki kunnan toimijat: henkilökunta, päättäjät, yrittäjät, yhdistykset, asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat viestisivät kunnasta positiivisessa hengessä. Kunnan toimesta viestinnässä hyödynnetään ensisijassa ilmaisia tiedottamisen ja sosiaalisen median kanavia. Hyödynnämme yhteistyössä yritysten ja Humanpoliksen kanssa myös messuja ja markkinointitapahtumia. Vuosittain painetaan kunnan matkailukartta, joka on todettu erittäin hyväksi käytännön työvälineeksi. Tonttien ja yritystilojen osalta hyödynnetään lisäksi edelleen perinteisiä markkinointivälineitä.

Maaseututoimi

Maataloudella on erittäin merkittävä rooli Vaalan kunnan elinkeinorakenteessa. Siikalatvan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue on aloittanut toimintansa vuoden 2012 alusta. Mukana ovat Haapavesi, Pyhäntä, Siikalatva ja Vaala. Vastuukuntana toimii Siikalatvan kunta, jonka palvelukseen muiden kuntien henkilöstö on siirtynyt. Tällä järjestelyllä turvataan lainmukainen maataloushallinto myös Vaalan maatalousyrittäjille. Vaalan kunta pyrkii neuvottelemaan yhteistyöstä niin, että tulevina vuosina maaseutuhallinnon kustannukset eivät merkittävästi kasva.

Maaseutuhallinnon palvelut järjestetään sopimuskuntien alueella lähipalveluina, ja maaseutuelinkeinoviranomaispalvelut on saatavissa arkipäivisin virka-aikana vähintään puhelimitse. Palvelun tarjonta sovitetaan kysynnän sekä henkilöresurssien mukaiseksi.

Vaalan kunta hankkii myös lomituspalvelut Siikalatvan kunnalta. Siikalatvan kunta on tehnyt Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa toimeksiantosopimuksen lomituspalvelujen järjestämisestä Siikalatvan, Pyhännän ja Vaalan kuntien sekä Kajaanin kaupunkiin liittyneen entisen Vuolijoen kunnan alueella toimiville maatalousyrittäjille. Lomitustoimen hallinnon tehtävät hoitaa ja lomituspalvelulain mukaisena vastuuhenkilönä toimii lomituspalvelujohtaja, käytännön lomitustoiminnan suunnittelun hoitavat lomituspalveluohjaajat. Lomituspalvelut pyrkivät turvaamaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain mukaisten lomituspalveluiden mahdollisimman hyvän ja joustavan toteutuksen.

Maaseudun kehittämistyötä tehdään Vaalan kunnan omana toimintana elinkeinojen ja kulttuurin alla. Kyläparlamentti pidetään vähintään kerran vuodessa.

Työllistäminen

Työllistämismäärärahat on jaettu osastoittain taloudellisen vastuun korostamiseksi. Hallintosaston työllistäminen koostuu yleishallinnon työllistamisestä, Valmennuspaja Lokin työllistämistoiminnasta, kuntouttavasta työtoiminnasta (30 % työntekijä), työllistämisavustuksista yhdistyksille (20 000 €) ja muusta palkkatuki työllistamisestä.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta varten on budjetoitu 50.000 euroa. Jotta tähän tavoitteeseen päästäisiin edellyttää tämä tehokasta työllistämisen toimenpiteitä (Työllistämistiimin säännöllinen kokoontuminen). Ilman aktiivisia työllistämistoimia kunnan työmarkkinatuen osuus kasvaisi moninkertaiseksi.

Työllistämishankkeet:

TyöTakomo (Oulunkaaren kuntayhtymän yhteishanke): työllisyys ja työvoiman liikkuvuus, nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen. Tavoitteena on ensisijaisesti työttömien työllistäminen, mutta myös uusien työpaikkojen syntyminen hankkeen toimenpiteiden tuloksena. Hankkeessa luodaan ohjaava linkki elinkeinoelämän ja työnhakijan välille. Henkilöresurssi varataan erityisesti työnantaja- ja yrityskontaktien hoitamiseen sekä työllistettävien ohjaukseen työpaikoilla. Kohderyhmien työllistymismahdollisuuksia heikentävät yhtäällä työelämävalmiuksien heikentynyt tai olematon taso, toisaalla yritysten kynnys työllistää henkilöitä, jotka tarvitsevat erityistä tukea näiden valmiuksien kehittämiseen.

Työkykyä ja hyvinvointia luonnosta (kunnan oma hanke): sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta, työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen. Tavoitteena luoda uudenlainen työllisyyden hoidon toimintatapa, jonka avulla saadaan pitkäaikaistyöttömät ja syrjäytymisuhan alla olevat henkilöt mukaan toimintaan ja löydetään heille yksilölliset jatkopolut ottaen huomioon asiakkaan fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset ja toiminnalliset ominaisuudet. Toiminnassa hyödynnetään Vaalan paikallisia vahvuuksia: luontoa, lähipalveluja, yrityksiä, yhdistyksiä ja kulttuuriympäristöä.

Lähde: (Oulunkaaren kuntayhtymän yhteishanke): sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta, työelämän ulkopuolella olevien alle 29 vuotiaiden nuorten työ- ja toimintakyvyn parantaminen. Tavoitteena on syrjäytymisvaarassa, koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten hyvinvoinnin parantamista taiteen keinoin. Tavoitteena on lisätä taiteen saavutettavuutta ja tarjota mahdollisuuksia taiteen

käyttöön hyvinvoinnin lähteenä. Toiminnalla pyritään edistämään kohderyhmien valmistautumista työelämään, sosiaalista ja henkistä hyvinvointia ja lisäämään yhteisöllisyyttä.

3.2 Hyvinvointiosasto

Hyvinvointiosasto vastaa kunnan poikkihallinnollisesta hyvinvoinnin laaja-alaisesta edistämisestä. Hyvinvointipalveluiden toimintaa ohjaa kuntastrategiaan ja kuntastrategian liitetaulukkoon sekä laajaan hyvinvointisuunnitelmaan kirjatut visiot, päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet. Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on tukea kaikenikäisten vaalalaisten hyvinvointia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Hyvinvointityön lähtökohtana on kuntalaisten koettu hyvinvointitieto sekä indikaattoritieto. Keskeisenä työtapana on ikäkausiverkostotyö. Hyvinvointiosaston työtä ja taloutta ohjaava strateginen asiakirja on laadittu sähköisellä FCG:n hyvinvointikertomus –ohjelmalla.

Hyvinvointipalvelujen vastuualueeseen kuuluvat hyvinvointipalvelut, nuorisopalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut (sis. Lamminahon museotoiminnan). Vastuualueen johtajana on hyvinvointijohtaja ja muuta henkilökuntaa ovat hyvinvointikoordinaattori ja etsivä nuorisotyöntekijä (projektirahoituksella) sekä nuorten työpajan yksilövalmentaja 70 % (projektirahoituksella). Hyvinvointipalvelut vastaa kerho- ja liikuntatilojen varauksista sekä vuokrien laskutuksesta.

Kirjasto

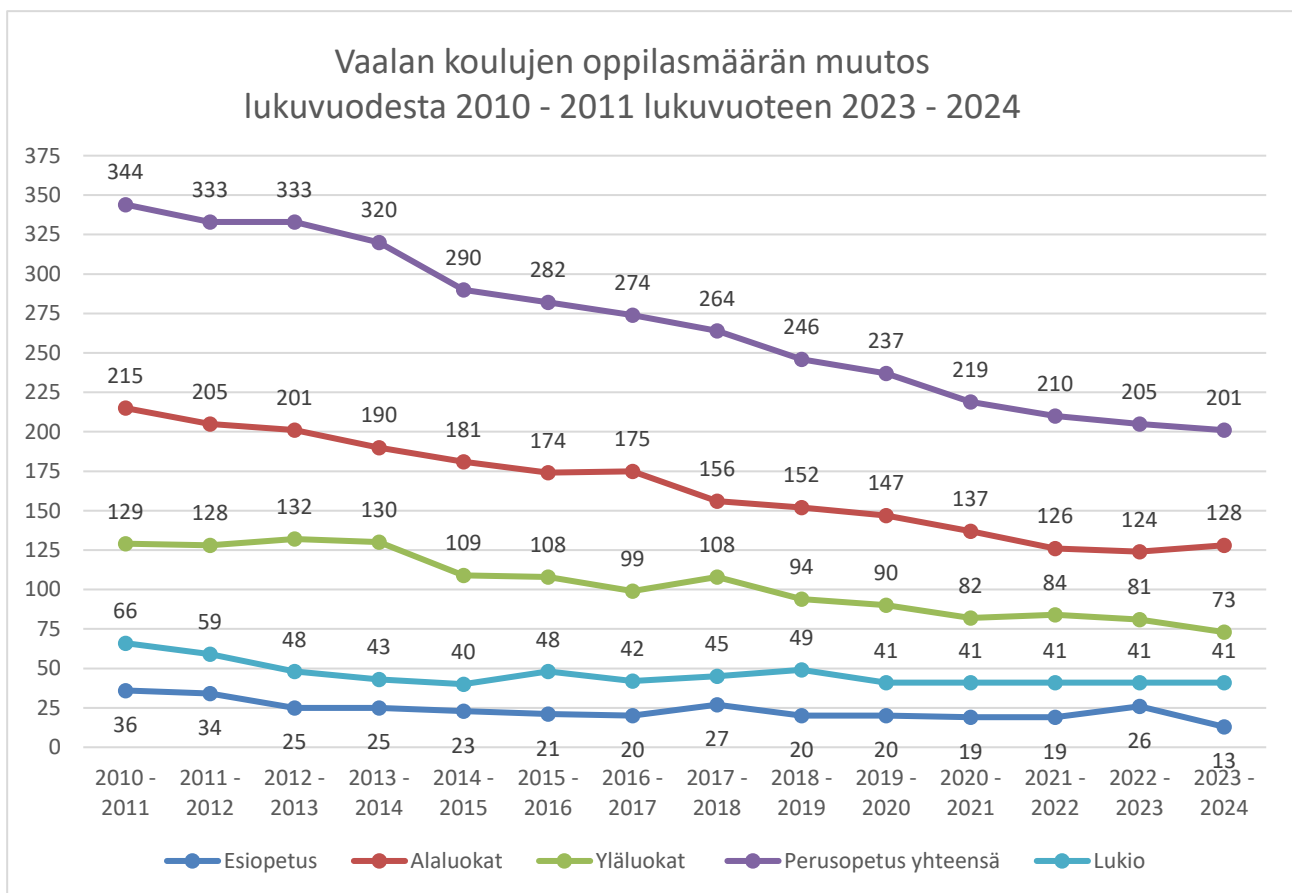
Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Kirjasto on kaikille avoin kohtaamispaikka ja kulttuurikeskus. Siellä on tarjolla kirjoja, lehtiä, musiikkia, elokuvia, liikuntavälineitä ja muuta aineistoa, joihin voi tutustua paikan päällä tai lainata kotiin. Kirjaston tiloissa voi opiskella, harrastaa ja oleskella. Siellä järjestetään myös opastuksia, tapahtumia ja näyttelyitä. Kirjasto siirtyy v. 2019 alusta Outi-kirjastokimppaan. Hyvinvointijohtajalle siirretään kirjastonjohtajan tehtävät v. 2019 aikana.
---	--

3.3 Sivistysosasto

Toimialue sisältää seuraavat palvelut/vastualueet: sivistyspalvelujen hallinnon, perusopetuksen (Vaalan yhtenäiskoulu ja Veneheiton koulu), Vaalan lukion, Oulujärven kansalaisopiston, kirjaston, työllistämisen ja varhaiskasvatuksen. Musiikinopetusta tarjotaan kansalaisopistossa taiteen perusopetuksena ja Kainuun musiikkiopistossa.

Sivistyspalvelut

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen tarjoamalla laadukkaat varhaiskasvatus-, koulutus- ja kirjastopalvelut. Toiminta järjestetään nykyaikaisissa, moni-käyttöisissä ja terveellisissä tiloissa, joissa tilojen käyttöaste on mahdollisimman korkea. Sivistyspalvelut lisäävät osaltaan kunnan elinvoimaisuutta yhteistyössä ns. kolmannen sektorin, kuten mm. paikallisten yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Lukiokoulutuksen säilyminen paikkakunnalla, on elinvoimaisuuden kannalta äärimmäisen tärkeää ja opiskelijoiden rekrytointiin panostetaan. Kansalaisopiston palvelut näkyvät arjessa keskeisenä hyvinvointia lisäävänä palveluna kuntalaisille.
---	--

3000	SIVISTYSPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos% TA 2018 - TP 2017	Muutos% TA 2019 - TA 2018
	TOIMINTATUOTOT	315 866	287 572	271 800	-9 %	-5 %
	Myyntituotot	57 451	52 400	75 000	-9 %	43 %
	Maksutuotot	124 720	118 800	96 000	-5 %	-19 %
	Tuet ja avustukset	121 139	103 422	91 500	-15 %	-12 %
	Muut toimintatuotot	12 556	12 950	9 300	3 %	-28 %
	TOIMINTAKULUT	-5 493 639	-5 618 884	-4 956 798	2 %	-12 %
	Henkilöstökulut	-3 638 311	-3 755 772	-3 309 898	3 %	-12 %
	Palvelujen ostot	-1 295 860	-1 268 612	-1 158 940	-2 %	-9 %
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-414 839	-432 800	-357 980	4 %	-17 %
	Avustukset	-111 983	-128 500	-98 500	15 %	-23 %
	Muut toimintakulut	-32 646	-33 200	-31 480	2 %	-5 %
	TOIMINTA-KATE/JÄÄMÄ	-5 177 773	-5 331 312	-4 684 998	3 %	-12 %
3100	SIVISTYKSEN HALLINTO	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos% TA 2018 - TP 2017	Muutos% TA 2019 - TA 2018
	TOIMINTATUOTOT	19 623	30 140	27 000	54 %	-10 %
	TOIMINTAKULUT	-119 647	-121 928	-111 071	2 %	-9 %
	TOIMINTA-KATE/JÄÄMÄ	-100 024	-91 788	-84 071	-8 %	-8 %
3200	PERUSOPETUS	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos% TA 2018 - TP 2017	Muutos% TA 2019 - TA 2018
	TOIMINTATUOTOT	110 316	103 150	124 300	-6 %	21 %
	TOIMINTAKULUT	-3 162 643	-3 084 809	-2 872 710	-2 %	-7 %
	TOIMINTA-KATE/JÄÄMÄ	-3 052 327	-2 981 659	-2 748 410	-2 %	-8 %
3300	LUKIO JA KANSALAI- OPETUS	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos% TA 2018 - TP 2017	Muutos% TA 2019 - TA 2018
	TOIMINTATUOTOT	56 525	56 782	52 500	0 %	-8 %
	TOIMINTAKULUT	-872 852	-914 412	-838 981	5 %	-8 %
	TOIMINTA-KATE/JÄÄMÄ	-816 327	-857 630	-786 481	5 %	-8 %
3700	TYÖLLISTÄMINEN	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos% TA 2018 - TP 2017	Muutos% TA 2019 - TA 2018
	TOIMINTATUOTOT	25 635	10 000	10 000	-61 %	0 %
	TOIMINTAKULUT	-56 188	-46 880	-46 588	-17 %	-1 %
	TOIMINTA-KATE/JÄÄMÄ	-30 553	-36 880	-36 588	21 %	-1 %
3800	VARHAISKASVATUS	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos% TA 2018 - TP 2017	Muutos% TA 2019 - TA 2018
	TOIMINTATUOTOT	95 556	80 000	58 000	-16 %	-28 %
	TOIMINTAKULUT	-1 040 028	-1 195 899	-1 087 448	15 %	-9 %
	TOIMINTA-KATE/JÄÄMÄ	-944 472	-1 115 899	-1 029 448	18 %	-8 %

Perusopetus

Vaalan yhtenäiskoulu

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Perusopetus tarjoaa oppilaille tasa-arvoiset mahdollisuudet laajaan yleissivistykselliseen perustaan ja antaa valmiudet sekä kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin. Kasvatustehtävässämme tuemme oppilaiden yksilöllistä oppimista, kehitystä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä kotien kanssa.
---	---

Veneheiton koulu

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	<p>Veneheiton koulu kunnan ainoana kyläkouluna vaalii yhteisöllisyyttä ja tukee lasten kasvua sekä oppimista. Veneheitosta vahvistuen ja viisastuen eteenpäin!</p> <p>Kiireettömässä, rauhallisessa ja luontoa arvostavassa ilmapiirissä oppilas omaksuu jatkuvan oppimisen periaatteen ja kasvaa vastuuntuntoiseksi yhteisön jäseneksi.</p> <p>Kasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on omatoiminen, luova, vahvan itsetunnon omaava, tiedonhankintakykyinen, rehellinen, oikeudenmukainen, toiset huomioonottava, luontoa arvostava ihminen.</p> <p>Yleisenä periaatteena on tukea ja ohjata lapsen omien edellytysten mukaista oppimista, ottaen huomioon ryhmän, jossa lapsi toimii.</p> <p>Koska lv. 2019-2020 Veneheiton koulun oppilasmäärä painuu pysyvästi alle 20 oppilaan, on päättäjille esitetty Veneheiton koulun lakkauttamista 01.08.2019 alkaen. Mahdollinen koulun lakkauttaminen vaatii kuitenkin oman päätöksensä. Talousarviossa on varauduttu koulun jatkumiseen 31.7.2019 asti.</p>
---	---

Lukiokoulutus ja vapaa sivistystyö

Vaalan lukio

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	<p>Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutus tarjoaa laaja-alaisen yleissivistyksen sekä valmiuden ylioppilastutkintoon perustuviin jatko-opintoihin. Lukiokoulutus tukee hyvän itsetunnon kehitystä, arvostaa työntekoa ja tavoitteellista oppimista turvallisessa oppimisympäristössä panostaen opetuksen laatuun.</p> <p>Lukio mahdollista suorittaa omassa kunnassa kotoa käsin.</p> <p>Viihtyisä, ihmisläheinen Vaalan lukio tarjoaa ammattitaitoista ja ajanmukaista opetusta.</p>
---	---

Oulujärven kansalaisopisto

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	<p>Kunnassa toimii kansalaisopisto, joka on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos ja joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.</p> <p>Koulutustehtävä: Oulujärven kansalaisopisto järjestää koulutusta, joka painottuu musiikkiin, kuvataiteisiin ja muotoiluun sekä kädentaitoihin.</p> <p>Kansalaisopistotoiminta tukee elinikäistä oppimista ja tarjoaa monipuolista harrastustoimintaa ja koulutusta omassa kunnassa.</p>
---	--

Varhaiskasvatus

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Varhaiskasvatuksen vastuualueelle kuuluvat lainsäädännön edellyttämät päivähoiton palvelut, lasten kotihoidon tuki ja esiopetus. Päivähoitoa järjestetään päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkodissa tai perhepäivähoitona yksityiskodissa joko hoitajan tai lasten kotona. Esiopetus järjestetään päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteisyydessä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämäänsä tai opiskeluun.
---	--

3.4 Tekninen osasto

Elinvoimalautakunta

Elinvoimalautakunta vastaa kaavoituksesta, rakennus- ja ympäristövalvonnasta, pelastustoimen ostopalvelusta, kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, kunnan ja asuntotoimen hallinnassa olevista kiinteistöistä, kunnan omistamista maa- ja metsätiloista sekä kunnan tuottamista tukipalveluista, kuten ravitsemis-, siivous- ja kiinteistöhuoltopalveluista. Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille viihtyisiä, terveellinen ja turvallinen asumisympäristö sekä tuottaa muille hallintokunnille niiden toiminnassaan tarvitsemat ympäristön- ja kiinteistöhoito- ja muut toimialaan kuuluvat tukipalvelut.

VUOSISUUNNITELMA 2019

- Rakennustarkastuksen osalta jatketaan yhteistyötä Utajärven kanssa, ja rakennustarkastusta myydään edelleen vuonna 2019 Utajärvelle. Rakennuslupien osalta jatketaan projektia, jossa rakennuslupien ajantasaisuus ja olemassaolo tarkistetaan. Sähköinen arkistointi perustetaan yhteishankintana Utajärven kanssa.
- Talonrakennuksessa kiinteistöissä tehdään sisäilmatutkimuksia korjauksineen, kunnos- tus- ja korjaustöitä, tutkimuksia, suunnitelmia ja selvityksiä korjaustarpeista.
- Yksityisteillä on avustuskustannuksissa 20 %:n omavastuu ja maanrakennusosasto jatkaa peruskorjauksia osin valtionavustuksilla. Tienhoito kohdistuu pääosin vakinaisen asutuksen ulospääsyteihin ja talvikunnossapitoon.
- Metsätaloudessa puun myynnin lisäämisellä korjataan osin valtion osuuden pienenty- mistä. Kiinteistö- ja tonttimyynti on tavoitehakuista.
- Ravitsemis- ja siivouspalveluissa myydään palvelut Oulunkaaren kuntayhtymälle.
- Työllistäminen jatkuu nettoarvoltaan samalla tasolla. Painopiste pitkäaikaistyöttömien työllistämässä.

Teknisen toimiston hallinto

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Tuottaa teknisen toimen keskitetyt hallintopalvelut kuntalaisille ja kuntaorgani- saatiolle edullisesti ja laadukkaasti. Hallinnon tehtäväalue käsittää teknisen toi- miston hallinnolliset ja toimistotyöt sekä elinvoimalautakunnan toiminnan. Hal- linnon alle on keskitetty kaikki toiminnat, jotka eivät suoraan liity vastuualueiden käytännön työhön. Myös kaikki toimistotyöhön kuuluvat hankinnat on keskitetty hallintoon. Palkkakustannukset sisältävät teknisen johtajan palkan sekä pää- osin palvelusihiteerien palkat.
---------------------------------------	---

Viranomaispalvelut

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Viranomaispalvelut sisältävät teknisen toimiston kaavoitukseen, yritystiloihin, kuntasuunnitteluun, rakennusvalvontaan, ympäristönsuojeluun ja pelastustoi- meen liittyvät tehtävät. Vastuualueen päällikkö on tekninen johtaja.
---------------------------------------	--

Kaavoitus ja suunnittelu

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Tuottaa kunnalle kaavoituspalvelut osin kunnan omana työnä ja ostopalve- luina ja mittaustoimen palvelut pääosin ostopalveluiden avulla. Vastata kaa- vaprojektien käytännön etenemisestä. Edistää maankäytönsuunnittelua ja kuntasuunnittelua osana kunnan kokonaisvaltaista kehittämistä. Palveluyk- sikkö sisältää teknisen toimen osuuden maankäytönsuunnittelusta, kunta- suunnittelusta, yritysasioista ja mm. osallistumisen ylikunnalliseen yhteistyö- hön. Kaavoituksen ja suunnittelun palveluyksikkö sisältää ulkopuolisen asian- tuntijatyön kustannukset ja kaavoitukseen kohdistuvan oman työn osuuden. Oma varsinaista virkasuhteista kaavoitushenkilöstöä kunnalla ei ole, vaan kaavoitustyöt tehdään määräaikaisen työvoiman toimesta tai hankitaan osto- palveluna. Mittaustyöt hankitaan ostopalveluna. Kaavoituksessa painopiste
---------------------------------------	--

	<p>on matkailualueiden kaavojen kehittämisessä ja Oulujärven rantojen ranta-osayleiskaavojen tarkistamisessa ja ajantasaistamisessa. Kaavoituksesta tarkemmin kunnan kaavoituskatsauksessa. Keskustan alueelta on hankittu raakamaata valtatie 22:n ja Järvikyläntie risteysalueelta. Alueen maankäyttöä aletaan suunnitella 2018. Keskustaajaman asemakaavaa ollaan laajentamassa vaalankurkun eteläpuolelle. Muutoin keskustan maankäytön kehittämisen osalta keskitytään Vaalan keskustan osayleiskaavassa esitettyihin painopistealueisiin eli Valtatie 22:n varteen sekä Oulujärven ja Oulujoen ranta-alueisiin.</p>
--	---

Rakennustarkastus ja ympäristövalvonta

<p>Perustehtävä / Toiminta-ajatus</p>	<p>Rakennuslain mukaan rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavoituksen toteutumista ja rakentamista. Rakennusvalvonnan toiminta-ajatus rakentuu pitkälti maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) asettamien tavoitteiden varaan eli olla myötävaikuttamassa siihen, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisuuden, turvallisuuden sekä teknisen laadun suhteen ja että rakennettu ympäristö muodostuu turvalliseksi, toimivaksi, virikkeelliseksi ja esteettisesti tyydyttäväksi.</p> <p>Ympäristövalvonnan tehtävänä on toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja kestävä kehityksen edistämiseksi mm. vesiensuojelun, ilmansuojelun, jätehuollon, rakentamisen ja maisemanhoidon alueella. Tuloarvio sisältää rakennuslupakäytännön maksut ja kiinteistöarvioiden tekemisen sekä rakennustarkastuksen myymisen Utajärven kunnalle. Kuntien ohjelmistot on yhtenäistetty. Sähköinen lupakäsittely on tulossa yhteishankintana Utajärven kanssa. Valvonta hoidetaan oman toimen ohella ja ostopalveluna. Toimintaan kuuluu lupakäsittelyä, neuvontaa, ohjausta, valvontaa, tarkastuksia, näytteenottoa ja yhteistyötä eri viranomaisten kanssa.</p>
--	---

Pelastustoimi

<p>Perustehtävä / Toiminta-ajatus</p>	<p>Pelastustoimi on Kainuun alueellisella pelastuslaitoksella, jolta kunta ostaa pelastustoimen palvelut. Paloaseman kiinteistö on vuokrattu alueelliselle pelastuslaitokselle.</p>
--	---

Rakentaminen ja kunnossapito

<p>Perustehtävä / Toiminta-ajatus</p>	<p>Rakentamisen ja kunnossapidon vastuualue käsittää talonrakennuksen ja maanrakennuksen rakentamisen ja kunnossapidon sekä varastot ja konekeskuksen.</p>
--	--

Talonrakennus

<p>Perustehtävä / Toiminta-ajatus</p>	<p>Kunnan omistamien rakennusten pitäminen käyttökunnossa ja kunnan rakennuttajatehtävien hoitaminen. Kunnossapitopalveluja myydään Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:lle, Vaalan Palvelutalosaatiolle ja KOY Vaalan Niskalle.</p> <p>Talonrakennuksen hallinnosta on talonrakennusmestarin palkka. Ammattimiesten palkat kirjataan suoraan talonrakennuksen eri kustannuspaikoille.</p> <p>Omassa käytössä olevia kiinteistöjä ovat mm. Kunnanvirasto, Urheilutalo, Säräisniemen entinen koulu, Taidetalo, Uitonkämpä. Vuokralle annetuissa muissa rakennuksissa on mm. ammattikoulun kiinteistö, Ruununkartano, Oulujärven lomakylä ja huoneisto Kiinteistö Oy Vaalan Torinkulmasta.</p>
--	--

	<p>Vuokralle annetut teollisuushallit käsittävät kiinteistöt, joissa toimivat mm. Vaalan Juustola Oy, Hitsacon Oy. Lokki-työpaja toimii kunnan tiloissa. Lisäksi teollisuustiloihin kuuluu vastaanottohalli.</p> <p>Yleisten alueiden rakennuksia ovat mm. hiihtomaja, punttisali, Kiloniemen sataman huoltorakennus ja Sahanrannan uimarannan huoltorakennus. Lisäksi talonrakennukseen kuuluu muiden hallintokuntien käyttämien kiinteistöjen kunnossapito ja kunnan varastotoiminnot. Oulunkaaren kuntayhtymän käytössä olevat tilat on vuokrattu Oulunkaaren kuntayhtymälle. Vuokra sisältää myös käyttökustannukset ja kiinteistöpalvelut.</p> <p>Ulkopuolisille tehtäviin töihin on kirjattu osa työntekijöiden palkoista työpanos käytetään kunnan kiinteistöjen kunnossapitoon ja myydään myös kuntakonserniin kuuluville yhtiöille (KOy Vaalan Niska ja asunto-osakeyhtiöt) ja yhteisöille (Vaalan Palvelutalosaatiö ja Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry). Kustannukset laskutetaan ko. asiakkailta.</p>
--	--

Maanrakennus

<p>Perustehtävä / Toiminta-ajatus</p>	<p>Rakennuskaavateiden ja muiden kunnan alueiden kunnossapidosta huolehtiminen siten, että kuntalaisten liikkuminen eri liikennevälineillä sekä jalkaisin on turvallista kaikissa olosuhteissa. Tavoitteena on haja-asutusalueiden asukkaiden esteettömän liikkumisen mahdollistaminen avustamalla yksityisteiden kunnossapitoa. Kuntalaisten viihtyvyyden parantaminen sekä urheilu- ja liikuntaharrastuksen tukeminen ja lisääminen huolehtimalla liikuntapaikkojen ja yleisten alueiden kunnossapidosta. Perustehtäviin kuuluu myös alueiden kunnossapitopalveluiden antaminen muille hallintokunnille.</p> <p>Maanrakennuksen hallinnossa on maanrakennusmestarin ja ympäristötyöntekijän palkka. Ammattimiesten palkat kirjataan suoraan eri työkohteille. Ammattimiesten työpanosta käytetään yleisten alueiden ja kiinteistöjen maanrakennuksen kunnossapitoon sekä myydään muille hallintokunnille. Lisäksi henkilökuntaa käytetään investointihankkeiden toteuttamiseen.</p> <p>Maanrakennukseen sisältyvät seuraavat toiminnot:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kaavateiden ja yksityisteiden hoito siltä osin kuin ne ovat kunnan hoidossa ja myös yksityistieavustukset – liikuntapaikat (ladut, luistelualueet ja kaukalot, kentät, virkistysalueet, uimarannat, reitistöt taukopaikkoineen) – satamat ja venepaikat, puistot, torit, lentokenttä – maa- ja metsätilat ja vuokralle annetut alueet – konekeskus <p>Yksityisteitä on sopimuksella kunnan hoidossa noin 40 kpl, joiden yhteispituus on 150 km. Lisäksi kunta avustaa noin 150 yksityistietä. Avustusta maksetaan yksityisteille, joiden pituus on yli 200 metriä. Näillä teillä avustus kohdistetaan ensisijaisesti talvikunnossapitoon. Yksityistieavustuksiin on 20 %:n omavastuuosuus tiekunnille. Peruskorjauksille olisi enemmän tarvetta, mutta hankkeita rajoittaa ykstivaltionavustuksen saanti.</p> <p>Maanrakennuksen henkilöstö koostuu 2 vakinaisesta monitoimityöntekijästä, joista molemmat ovat päätoimisesti koneenkuljettajana. Alueiden hoidossa hyödynnetään työllistämistuella palkattua henkilöstöä. Yleisten alueiden tuloja kertyy venepaikka- ja torimaksuista. Yleishyödyllisten yhdistysten ja siihen verrattavaan satunnaiseen, ei-ammattimaiseen myyntiin voi torivalvoja myöntää vapautuksen tai alennuksen torimaksusta.</p> <p>Maa- ja metsätiloissa ovat kunnan omistamat maa- ja metsätilat sekä kunnan omistamat tontit. Metsänmyyntitulotavoite on 200 000 €. Tonttikiinteistöjen myyntitulotavoite on 200 000 €.</p>
--	---

	Konekeskuksella on kalustoa kaksi traktoria, latukone, kaksi pakettiautoa, lava-auto, mönkijä, moottorikelkkoja (3 kpl) ja ajettavia ruohonleikkureita sekä moottorivene. Konekeskuksen kalustoon on lisätty teknisen toimen ja hallinnon autokalusto, jonka kustannukset laskutetaan käyttäjiltä kilometrikorvauksena. Tavoitteena on, että konekeskus toimii omakustannusperiaatteella.
--	---

Ravitsemis – ja siivouspalvelut

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	<p>Perustehtävänä on tuottaa tarvittavat ravitsemispalvelut tehokkaasti ja turvallisesti kunnan eri osastoille, Oulunkaaren kuntayhtymälle, sekä kotipalveluateria asiakkaille ja työpaikkaruokailijoille. Kunnan ravitsemispalveluiden yksi tärkeä tehtävä on olla osaltaan mukana kuntalaisten hyvinvoinnissa ja terveyden edistämistyössä huomioiden eri ikäryhmät. Ravitsemispalveluiden lähtökohta on, että käytettävät raaka-aineet ovat kotimaisia, tuoreita ja laadukkaita. Lähiruokaa käytetään mahdollisuuksien mukaan. Luomutuotteista käytetään maitoa ja puurohiutaleita. Ateriasuunnittelussa huomioidaan taloudelliset näkökulmat, unohtamatta maistuvuutta, ravitsemussuosituksia ja monipuolisuutta.</p> <p>Siivouspalveluiden tehtävänä on pitää asiakkaiden toimintaympäristö riittävän puhtaana, sekä osaltaan ylläpitää tilojen turvallisuutta, viihtyisyyttä ja toimivuutta.</p> <p>Ravitsemispalveluita tuottaa kolme valmistuskeittiötä oppilasravintola Sapuska sekä terveyskeskuksen ja Veneheiton koulun keittiöt. Sapuska valmistaa aterioidia yhtenäiskoululle, lukiolle, päiväkotiin ja Tuulentuvalle. Sapuskasta lähtee postin mukana kylmäateriat sivukyläen asiakkaille sekä kotipalveluauton mukana viikonlopun kylmäateriat taajama-alueen asiakkaille. Terveyskeskuksen keittiö valmistaa ruokaa vuodeosaston potilaille, henkilökunnalle, Pelakuuhun, Vaalanrantaan, Vaalan Pirttiin, Suopursuun, toimintakeskukselle ja kotipalveluasiakkaille. Keittiöllä on käytössään Jamix – ruokatuotannon ohjausjärjestelmä ja Fredmanin PRO – ohjelma keittiöiden omavalvontaan liittyen.</p> <p>Siivouspalvelu tuottaa laadukkaat puhtauspalvelut koulukeskukselle ja muille kunnan kohteille, sekä Oulunkaaren kuntayhtymälle, jolle tuotetaan tukipalveluina myös väline-, vuode-, tekstiilihuolto sekä vuodeosaston ateriapalvelut. Käytössä on CleanNet siivouksen mitoitusohjelma. Siivouksen kustannukset budjetoidaan toimipaikkakohtaisesti. Oulunkaaren kuntayhtymältä siivouspalvelut laskutetaan erillään vuokrasta.</p>
---------------------------------------	---

Asuntopalvelut

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	<p>Isännöinti, asuntopalvelut ja talonmiespalvelut</p> <p>Asuntotoimisto hoitaa kunnan omistamien asuntojen ja yhtiöiden sekä eräiden yhteisöjen asuntoja ja vuokrausta tehokkaasti ja taloudellisesti siten, että kuntalaisten ja kuntaan muuttavien asumispalvelut ovat määrältään riittävät ja laadultaan hyvät.</p> <p>Asuntopalveluiden hallinto sisältää isännöitsijän palkan ja osuuden palvelusih-teerin palkasta. Asuntopalvelut hoitavat kunnan suoraan omistamat asunnot, Kiinteistö Oy Vaalan Niskan, Vaalan Palvelutalosaatiön sekä Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:n kiinteistöjen isännöinnin ja taloushallinnon. Kunnan suorassa omistuksessa on edelleen 40 asuntoa.</p> <p>Kiinteistö Oy Vaalan Niskan on tehtävä rakenteellisia muutoksia asuntojen lukumäärän ja huoneistojen pinta-alojen suhteen saadakseen asuntokantansa vastaamaan paremmin kysyntää ja tulevaisuuden tarpeita.</p>
---------------------------------------	--

	<p>Keskitettyihin talonmiespalveluihin on varattu kahden talonmiehen palkka. Talonmiespalveluita myydään kunnan muille hallintokunnille, Oulunkaaren kuntayhtymälle, kunnan omistamille asunto- ja kiinteistöyhtiöille, Vaalan Palvelutalosaatiolle ja Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:lle. Kiinteistöhoitajat ja Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n työntekijät muodostavat päivystysrenkaan.</p>
--	---

4 INVESTOINTIOSA

4.1 Investoinnit 2019 ja rakentamissuunnitelma 2019-2020

Investointikohde	TP 2017	TA 2018	TULOT	2019	TULOT	2020
900001 Maa- ja vesialueet						
900002 Kiinteistöjen myynti						
YHTEENSÄ						
900201 Kunta-atkverkko	12 702	20 000		20 000		
900202 Kunnantalo	0	75 000		270 000		
900209 Kotiranta(Hillakka)	15 150	50 000				
900210 Terveyskeskus	66 691	150 000		50 000		
900217 Kiinteistöjen korjausraha		50 000				
900223 Kirjaston muutostyöt		30 000		50 000		
900225 Yhtenäiskoulu		80 000		15 000		
900231 Kunnanvarasto	3 701	0				
900232 Varasto						
900241 Ruununkartano	0	50 000				
900248 Vastaanottohalli				20 000		
KAMORE-kelkkareittihanke				65 000	144 900	65 000
900218 Lukion remontti	36 065	60 000		10 000		
Kiinteistöjen korjausraha				50 000		
900256 Juustola	168 487	40 000		20 000		
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ	302 796	605 000		570 000		
900401 Kaavateiden rakentaminen	30 879	120 000		107 000		
900403 Valaisinpylväiden uusiminen	99 243	150 000				
900xxx Vaalantien peruskorjaus	767 334	0				
900410 Muiden teiden rakentaminen	0	0		10 000		
900411 Urheilualueiden rakentaminen	21 409	20 000		10 000		
900412 Puistojen rakentaminen	2 234	90 000	80 000	10 000		
900413 Ruununtörmän alue	30 089	20 000		20 000		
900416 Lähiliikuntapaikan välineet	25 000	0				
900415 Skeittiparkki->leikkikentät		15 000		15 000		
900432 Satamat	12 761	15 000		15 000		
900433 Kiloniemen kalasatama	0	85 000	60 000	105 000	84 000	
900450 Geoparkin hankkeet	0	10 000		10 000		
900455 Oulujoen hankkeet	11 292	20 000		20 000		
JULKINEN KÄYTTÖM. YHT.	1 000 241	545 000	140 000	322 000		
IRTAIMISTO						
900150 Kalusto / tekninen	9 728	20 000		21 000		

Kalusto / sivistys	14 910					
900076 Terveyskeskus	0					
IRTAIMISTO YHTEENSÄ	24 638	20 000	0	21 000		
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 327 675	1 170 000		710 000		
TULOT	194 938		140 000		228 900	
		1 030				
INVESTOINNIT NETTO	1 132 737	000		913 000		

4.2 Investointiosan perustelut

Kohde	TA 2019	TS 2020-2021
TALONRAKENNUS		
Kunta-atkverkko	Vuosittainen määrärahataso atk-verkon rakentamiseen ja ko. infran ylläpitämiseen. Laajakaista kaikille hankeen rahoitusosuus.	Vuosittainen määrärahataso atk-verkon rakentamiseen ja ko. infran ylläpitämiseen. Laajakaista kaikille hankeen rahoitusosuus.
Kunnantalo	Vesikate, kattoturvatuotteet, sadevesijärjestelmä uusitaan.	Julkisivun kunnostusvaihe.
Kiinteistöjen korjausraha	Sitomaton korjausraha kunnan kiinteistöihin ylläyttäviä remonteja varten.	Korjausrahaa varataan ylläyttäviin remonteihin.
Terveyskeskuksen saneeraus	Palo-osastoinnit, Oulunkaaren muutostarpeet.	Toiminnallisia muutoksia tarpeen mukaan. Tarpeet tulevat Oulunkaaren kuntayhtymältä.
Yhtenäiskoulu	Yläpohjan tuuletuksen parantaminen.	
Vastaanottohalli	Muutostyöt.	
Kirjasto	Sisäilmaremontti mm. poistamalla kuitulähteet ja parantamalla ilmanvaihtoa.	
Lukio	Remontin viimeistely, alaslaskut, sähkö.	
Juustola	Ulko-ovien uusiminen, sähköpääkeskuksen ilmanvaihto.	Toiminnallisia muutoksia tuotannon tarpeisiin.
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS		
Muiden teiden rakentaminen	Määrärahavaraus muut tiet.	
Kaavateiden rakentaminen	Keskustaajaman kolmen kaavateiden kunnostukset.	Kaavateiden korjauksia jatketaan.
Leikkikentät	Leikkikenttien kunnostukset, opasteet.	
Kiloniemen kalasatama	Kalasadaman kunnostushanke.	
KAMORE-kelkkareittirakentaminen	Kelkkareitin rakentamisvaihe 1/2. Mikäli hankerahaa ei saada, arvioidaan investointi uudelleen.	Rakentamisvaihe 2/2 vuodella 2020.
Urheilualueiden rakentaminen	Urheilualueiden kunnostustyöt.	Urheilualueiden rakentaminen ja entisten alueiden parantaminen
Puistojen rakentaminen	Kaava-alueen puistojen ja ympäristön rakentaminen.	Kaava-alueiden puistojen määrärahataso.
Skeittiparkki	Erillinen määrärahavaraus tehdyn aloitteen mukaisen skeittiparkin rakentamiseen valmiiksi.	
Satamat	Satamaväylien ruoppauksia ja satama-alueen kunnostus-/muutostyöt. Rikkinäisten veneaisakellukkeiden uusimista	Satamaväylien ruoppaus ja alueiden kunnostustyön määrärahataso.
Ruununtörmän alue	Tonttiteiden runkorakentaminen.	Alueen kehittäminen.
Rokuan hankkeet	Vaalan osuus käynnissä olevista Geopark-hankkeissa. Hankkeet Vaalassa.	Rokuan hankkeiden määrärahataso.
Oulujoen hankkeet	Oulujoen puitesopimuksen mukaisten hankkeiden Vaalan kunnan osuus. Nokkaojan venevalkama, Kankarin aallonmurtaja.	Oulujoen hankkeiden määrärahataso.
KALUSTO		
Teknisen toimen kalusto	Mönkijä+kärry, pakettiauto materiaalikuljetuksiin.	Vuosittainen määrärahataso

5 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA			TA	TA	TA	TA		Suun- nitel- ma	Suun- nitel- ma	Suun- nitel- ma	Huom.
Tehtävä- alue/ yk- sikkö	KP		2016	2017	2018	2019	Muu- tos	2020	2021	2022	
HALLINTOPALVELUT						TA2018 ->TA2019					
Kunnan- hallitus	1302	Kunnanjohtaja	1	1	1	1	0	1	1	1	
Keskus- toimisto ja taloushal- linto	1303	Hallintojohtaja	1	1	1	1	0	1	1	1	
	1303	Hallinto- ja elinkeinojohtaja	0	0	0	0	0	0	0	0	
	1303	Palvelusih- teeri	2,8	2,3	2,3	2,075	0,225	2	2	2	
	1304	Hallintosih- teeri	1	1	1	1	0	1	1	1	
Vapaa-ai- kapalvelut	1611	Vapaa-aika- johtaja	0	0,5	0,5	0	-0,5	0	0	0	
	1615	Liikunnan- ohjaaja 2011 / va- paa-aikaoh- jaaja 2012	0	1	1	0	-1	0	0	0	
	1618	Etsivä nuori- sotyöntekijä	0	1	1	0	-1	0	0	0	
	1619	Nuorten työ- pajan yksilö- valmentaja	0	0,7	0,7	0	-0,7	0	0	0	
Elin- keino toimi	1412	Vapaa-aika- johtaja	0,5	0,5	0,5	0	-0,5	0	0	0	
		Elink. ja viest. työn- tek.	0	0	0	1	1				
Työllistä- minen	1601	Kuntoutta- van työtoi- minnan oh- jaaja	0	0,3	0,3	0,3	0	0,3	0,3	0,3	
Pajalta töihin II - hanke	1605	Työvalmen- taja	2	0	0	0	0	0	0	0	
	1606	Työvalmen- taja		1	1	1	0	1	1	1	
Vetoa Vaalaan - hanke		Projektipääl- likkö	1	1	0	0	0	0	0	0	
Työkykyä ja hy- vinvointia luon- nosta -hanke		Hanke- koordinaat- tori	0	0,75	1	1	0	0,3	0	0	
		Hallintopal- velut yh- teensä	9,3	12,05	11,3	8,375	2,925	6,6	6,3	6,3	
HYVINVOINTIPALVELUT											
	1902	Hyvinvointi- johtaja	0	0	0	1	1	1	1	1	

	1903	Vapaa-aika-ohjaaja	0	0	0	1	1	1	1	1	
	1932	Etsivä nuorisotyöntekijä	0	0	0	1	1	1	1	1	
	1619	Yksilövalmentaja	0	0	0	0,7	1	0,7	0,7	0,7	
Kirjasto	1941	Kirjastonjohtaja	1	1	1	0,42	-1	0	0	0	
	1941	Kirjastovirkailija	2	2	2	2	0	2	2	2	
		Hyvinvointipalvelut yhteensä	3,0	3,0	3,0	6,1	3,4	5,7	5,7	5,7	
SIVISTYSPALVELUT											
Hallinto	3101	Koulukeskuksen rehtori	0	1	1	1	0	1	1		
	3101	Lukion ja kansalaisopiston rehtori	0,5	0	0	0	0	0	0		
	3101	Palvelusih-teeri	1	1	1	1	0	1	1		
Perus-opetus	3200	Yhtenäiskoulun rehtori	1	0	0	0	0	0	0		
	3200	Lehtori	1	13	12	12	0	12	12		
	3200	Luokanopettaja	10	9,5	9	9	0	9	9		
	3200	Erytisopettaja	2	2	2	2	0	2	2		
	3200	Jopo	1	1	1	1	0	1	1		
	3200	Erytisloukanopettaja	2	2	3	3	0	2	2		
	3200	Tuntiopettaja	1	1	1	1	0	0	0		
	3200	Palvelusih-teeri	0,5	0	0	0	0	0	0		
	3200	Koulunkäyntiavustaja / Koulunkäynninohjaaja 1.8.2016 alk.	8	8	8	6	-2	6	6		
	3200	Atk-tukihenkilö	1	1	1	1	0	1	1		
Lukio	3310	Rehtori	0,25	0	0	0	0	0	0		
	3310	Lehtori	6	5	5	4	-1	4	4		
	3310	Palvelusih-teeri	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0,5	0,5		
Kansalais-opisto	3321	Kansalaisopiston rehtori	0,25	0	0	0	0	0	0		
	3321	Palvelusih-teeri	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0,5	0,5		
Varhaiskasvatus	3800	Varhaiskasvatuksen johtaja	1	1	1	1	0	1	1		

Päiväkoti	3810	Lastentarhanopettaja	5	5	5	6	1	5	5		
		Lastenhoitaja	5	5	5	6	1	5	5		
	3821	Perhepäivähoitaja	8	6	6	4	-2	4	4		
Perhepäivähoito	3822	Lastenhoitaja	1	1	1	1	0	1	1		
Ryhmäperhepäivähoito (Tuulentupa)		Ryhmäperhepäivähoitaja	3	3	3	3	0	3	3		
		Sivistys yhteensä	59,5	66,0	66,0	63,0	-3,0	59,0	59,0	0,0	0,0
Työllistetyt			1	2	4	2	-2	3	3		
TEKNISET PALVELUT											
	4101	Tekninen johtaja	1	1	1	1	0	1	1	1	
		Palvelusih-teeri	0,45	1,15	1,15	0,7	-0,45	0,7	0,7	0,7	0,3 yleis-hallinto
		Palvelusih-teeri	0,75	1	1	1	0	1	1	1	
Kaavoitus ja suunnittelu	4211	Aluearkkitehti	1	1	0	0	0	0	0	0	
Rakennustarkastus	4221	Rakennustarkastaja	1	1	1	1	0	1	1	1	osa myydään Utajärvelle
Rakentaminen ja kunnossapito											
Talonrakennus	4311	Talonrakennusmestari	1	1	0	1	1	1	1	1	
		Sähkömies	1	1	1	1	0	1	1	1	
		Ammattimies / talonrakennus	2	2	2	3	1	3	3	3	kirjaustavan muutos
	4340	Varastomies	0,6	0,6	0,6	0,6	0	0,6	0,6	0,6	
Maanrakennus	4351	Maanrakennusmestari	1	1	1	1	0	1	1	1	
	4353	Ammattimies / liikuntapaikat	1,1	0,5	0	0	0	0	0	0	
	4352	Ammattimies	0	0,5	1	1	0	1	1	1	
	4354	Ympäristötyöntek.	0	0	1	1	0	1	1	1	
Konekeskus	4360	Koneenkuljettaja	2	1,5	1,5	1,5	0	1,5	1,5	1,5	
Ravitsemis- ja siivouspalvelut											
Ravitsemis-palvelut	4410	Ruokapalvelupäällikkö	1	1	1	0,7	-0,3	0,7	0,7	0,7	
		Ravitsemissuunnittelija	0,5	0	0	0	0	0	0	0	
		Ravitsemistyönohjaaja	2	2	2	2	0	2	2	2	
		Ravitsemistyöntekijä	7	8,75	8	8,5	0,5	8,5	8,5	8,5	

Siivous- palvelut	4420	Siivous- työnohjaaja	1	1	0,3	0,3	0	0,3	0,3	0,3	
		Laitosapulai- nen/tk	3,7	3,15	3,7	3,8	0,1	3,8	3,8	3,8	
		Koulutyönte- kijä rav+ sii- vous-Vene- heitto	1	1	1	1	0	1	1	1	
		Varahenkilö	1	0,5	0	0	0	0	0	0	
		Siivooja	5,7	5,3	5,05	5,1	0,05	5,1	5,1	5,1	
		Siivooja	0,8	0,8	0,5	0,5	0	0,5	0,5	0,5	
Asunto- palvelut	4511	Isännöitsijä	1	0,69	0,69	0	-0,69	0	0	0	KOY Vaaan Niskalle
		Toimistosih- teeri	0,75	0,75	0,75	0	-0,75	0	0	0	KOY Vaaan Niskalle
Talonmie- het	4521	Talonmies	3	3	3	2	-1	2	2	2	
		Tekniikka yhteensä	41,35	41,19	38,24	37,7	-0,54	37,7	37,7	37,7	
		Kaikki yh- teensä	113,2	122,2	118,5	115,2	-3,0	109,0	108,7		

6 LIITTEET

Hallinto-osaston vuosisuunnitelma

Tavoite 2025	Valtuustokauden kärkihanke	Toimenpide 2019	Vastuutaho/t	Arviointimittarit
Vetovoimainen työpaikka				
Ammattitaitoinen henkilökunta	Aktiivinen ja asiantunteva rekrytointi	Ammattitaitoinen resurssi elinkeinojen kehittämiseen Uusi mahdollinen rekrytointi toimistotiimiin	Kunnanjohtaja Hallintojohtaja, Kunnanjohtaja	Yrittäjien mielipide yhteistyöstä, matkailun kehittämissuunnitelman toteuttaminen
	Kaikille henkilöstöryhmille mahdollisuus oman alansa koulutukseen / tapaamisiin			
Esimiehillä on hyvä muutoksen johtamisen taito	Maakuntauudistukseen valmistautuminen			
Avoin keskustelukulttuuri ja mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön kunnossa	Kehityskeskustelujen uudistaminen	Oulunkaaren esimerkillä uudelleen Puhuri-toimintamallin käyttöönotto kehityskeskustelujen ja muiden henkilöstön tarpeiden paremmaksi huomioimiseksi	Kunnanhallitus Kunnanjohtaja Hallintojohtaja	Puhuri-toimintamalli käyttöön otettu
Henkilökunnan osaaminen on tunnistettu ja käytössä	Omasta organisaatiosta kartoitetaan osaamista osaamisvajaisiin	Toimistotiimin osaamisen kartoittaminen ja kehittäminen osaksi viestintää ja elinkeinojen kehittämistä	Hallintojohtaja Kunnanjohtaja	Viestintävastaava/t nimetty
Yhteisöllinen ja hyvinvoiva				
Kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksien parantaminen	Viestintä monipuolistuu	Kunta ottaa käyttöön kauppohenkilöstön auloihin ja vastaaviin sijoitetut infoaulut	Kunnanjohtaja Viestinnän asiantuntija	Taulut käytössä aktiivisena osana viestintää
Vaala-hengen kasvattaminen	Kukoistavat pienyhteisöt			
	Aarre löytyy Vaalasta tapahtumaviihkon kehittäminen			
	Kotiseutuylpeys omista käyntikohteista ja luonnosta			

	Oulujärven retkeilyalueen merkityksen tiedostaminen ja muiden retkeilykohteiden kehittäminen	Kunnan ylläpitämät reitistöt kuntoon Rokua Geoparkin ja Oulujärven retkeilyalueen tunnetuksi tekeminen	Tekninen osasto Työllistämishankkeet	
Yhteistyön lisääminen eri yhteisöjen kesken	Kyläyhdistysten sekä muiden kyllä toimivien järjestöjen yhteistyön tukeminen ja kannustaminen			
Viihtyisä				
Viihtyisä elinympäristö	Vaalan taajamaan julkisivu on viihtyisä			
Monipaikka-asumisen edellytykset paranevat	Työelämän murros hyödynnetään Vaalan hyväksi. Vaala vetovoimainen etätyön ympäristö.	Yhteisöllisen (etätyö) työtilan järjestäminen, ylläpito ja markkinointi yhdessä yrittäjähdistyksen kanssa	Kunnanjohtaja, hallintojohtaja, yrittäjähdistys, viestinnän asiantuntija	Etätyötila perustettu ja aktiivikäytössä
Yritysmuotoinen				
Olemme houkutteleva alue uusille yrityksille ja investoinneille	Suunnitelmallinen viestintä	Viestintätiimin toimintaa kehitetään Oulujokilaakson yhteinen viestintätiimi toimii ja sitä koordinoi viestinnän asiantuntija	Vaalan kunnan elinkeinopalvelut yhteistyössä Humanpoliksen ja Kainuun Edun kanssa. Viestinnän asiantuntija	Viestintätiimit koontuvat säännöllisesti
	Klusteriajattelu	Klusteriohjelman laadinta (matkailu, elintarvikesektori, kauppa)	Kumppanina Humanpolis, Vaalan yrittäjät ja MTK Vaala	Klusteriohjelma valmis
	Juurevan rahan ja osaamisen houkuttelu alueelle	Syksyllä 2017 kehitettävä mallia juurevasta kekri-illallisesta jatketaan.	Elinvoimalautakunta, kunnanjohtaja	Tilaisuudet järjestetty
	Alueen matkailun vetovoiman kasvu	Matkailun kehittämissuunnitelman toimeenpano	Oulujokivarren kunnat, Humanpolis, alueen yritykset	Matkailun kehittämissuunnitelmaa on edistetty
		Matkailuyritysten nostaminen kansainväliselle tasolle. (Yritysrühmähanke)	Humanpolis	Hanke saa rahoituksen ja käynnistyy ensi vuoden aikana
	Yhteistyö Oulujärven alueella	Vaala, Paltamo, Kajaani, Humanpolis, yritykset	Vaala ja Rokua Geopark mukana Oulujärven matkailun kehittämisessä	
	Matkailua ja kaupaa tukevia tapahtumia on ympäri vuoden ja niiden markkinoinnissa	Tuetaan ja kannustetaan yritysten tai yhteisöjen tuottamia matkailullisesti merkittäviä tapahtumia.	Kunnan määrärahat Alueen matkailuyritykset ja järjestöt, Humanpolis	Myönnetty avustukset ja järjestettyjen tapahtumien määrä

	tehdään yhteistyötä. Antiikista ja kulttuurista nousee vielä voimakkaammin yksi Vaalan vetovoimatekijä.	Kunta keskittää matkailupalvelujen ja alueen markkinointia Geopark statuksen alle. Nykyisten tapahtumien laadukkaampi markkinointi ja toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen. Aarre-tapahtumakonseptin kehittäminen antiikin ja kulttuurin ympärillä	.	
Paikallisen yrittäjyyden edellytykset ovat kunnossa	Paikallisen yritysneuvonnan tarjoaminen	Säännöllinen yhteydenpito yrittäjien kanssa Yrittäjien illan järjestäminen	Humanpolis ja kunnan elinkeinopalvelut, Vaalan yrittäjät, MTK Vaala	Yhteydenpito ja vuorovaikutus yritysten kanssa on sujuvaa Yrittäjien ilta järjestetty Yksityisen sektorin työpaikkojen lukumäärä vuoden alussa ja lopussa. Yritysilmastomittari
	Infrastruktuurista huolehtiminen (valokuitu, logistiikka)			
	Omistajavaihdosten onnistumisen tukeminen	Omistajavaihdostilanteet tulevat ajoissa palvelutarjoajien tietoon	Kainuun Etu, P-P yrittäjät, Kunnanjohtaja	Onnistuneet omistajavaihdokset
	Alueen matkailun vetovoiman kasvu			
	Yrittäjyyskasvatus osaksi arkea			
Paikallinen työikäinen väestö on osaavaa	Koulutusmahdollisuuksien parantaminen lähiopetuksen avulla			
Olemme fiksu hankkija	Hankintaosaamisen parantaminen yrityksissä ja kunnassa ja Clou diajärjestelmä on tehokkaassa käytössä			
	Hankintojen avoimuus	Kunnan hankintasuunnitelman julkaiseminen	Kunnan johtoryhmä, elinvoimalautakunta	1 kerta vuodessa julkaistu suunnitelma
	Vaalan kunnan elintarvikkeiden hankintastrategian			

	laadinta			
Palvelukunta				
Saavutettavissa olevat lähipalvelut	Yrityspalvelut turvataan lähipalveluna	Hyvä yhteistyö yhteiskumppaneiden kanssa ja muutoksiin varautuminen Kainuun Edun toiminnassa	Kunnanjohtaja Elinvoimalautakunta Kunnanhallitus	Yrityksen perustamiseen ja kehittämiseen tarjotaan palveluita Vaalassa
Taloudellisesti vakaata fiksu omistaja				
Korjausvelka hallinnassa	Retkeilyreitistö palvelee vapaa-aika ja matkailua Yrityskiinteistöt			
Tonttikauppa on aktiivista	Tonttien myyntiaste nousee	Tonttien myymiseen kiinnitetään erityistä huomiota, ja siinä hyödynnetään esimerkiksi huutokaupat.comia	Elinkeinopalvelut, tekninen toimi, Viestinnän asiantuntija, Humanpolis	myytyä tonttia/vuosi
Tytäryhtiöiden toiminta on tuloksekasta	Kehittämisyhtiöiden roolit ovat selkeät suhteessa yrityksiin ja omistajaan			
Myönteisesti tunnettu				
Vaala- ja aluebrändien vahvistaminen (Geopark, Oulujärven matkailualue, Rokuan kansallispuisto, Oulujokivarso)	Alueen viestinnän parantaminen	Viestintäsuunnitelman täytäntöönpanon aloittaminen	Humanpolis Johtoryhmä	Näkyvyys
		Kunnan sisäisen viestintätoiminnan aktiivinen toiminta		
		Matkailumarkkinoinnin määräraharpeiden kartoittaminen Humanpoliksen alueella ja markkinoinnin suunnittaminen strategisesti valittuihin toimenpiteisiin	Humanpolis, Vaala, Utajärvi, Muhos Oulujärven Jättiläiset	Näkyvyys
	Vaala lähi- ja luomuruokapitäjä			
	Tulomuuttopalvelu toimivat	Tulomuuttoesite ja kirje käytössä Tulomuuttoinfo kieliversioineen kunnan nettisivuilla Tulomuuttopalvelun kokoaminen kirjastoon Kunnan keskusinfon koulutus tulomuuttoon liittyen	Kunnan johtoryhmä Lautakunnat Kirjasto	Positiivinen palaute kuntaan muuttajilta liittyen tulomuuttoesitteeseen ja kirjaseen

Hyvinvointiosaston vuosisuunnitelma

Yhteisöllinen ja hyvinvoiva: Meidän Vaala				
Hyvinvointiosaston toiminta vakiintuu: ikäkausiverkoston suunnitelmallista työtä	Kuntastrategian, laajan hyvinvointikertomuksen mukainen toiminta	toimenpiteet kirjataan vuosittaiseen hyvinvointisuunnitelmaan	Hyvinvointijohtaja + henkilöstö + muut osastot	vuosittainen seuranta- ja arviointiraportti

Kirjasto

Tavoite 2025	Valtuustokauden kärkihanke	Toimenpide 2019	Vastuutaho/t	Arviointimittarit
Esimiehillä on hyvä muutoksen johtamisen taito	Maakuntauudistukseen valmistautuminen	Kohaani siirtymisen v. 2019 alusta.	Kirjastonjohtaja, Outi-kirjastot	Aineistokuljetusten huomattava lisääntyminen.
Työskentelyolosuhteet kunnossa	Turvallinen ja terveellinen työympäristö	Sisäkattoremontti lykätty v. 2019. Ilmanvaihto kuntoon Modernit työvälineet Laitteiden uusiminen	Tekninen toimi Atk-tukihenkilöt	Oireiden vähentyminen Työvälineet kunnossa
Saavutettavissa olevat ja laadukkaat lähipalvelut	Palvelujen saavutettavuuden parantaminen	Omatoimikirjastoon siirtyminen	Kirjastonjohtaja	Toteutettu muutos
Vaala brändien vahvistaminen	Tulomuuttopalvelut toimivat Kirjaston roolin kasvattaminen tiedottamispisteenä	Kirjastoon perustetaan tulomuuttolainne	Kirjasto, elinkeinotoimi, Oulunkaari	Tulomuuttolainne perustettu, käytössä

Sivistysosaston vuosisuunnitelma

Hallinto

Tavoite 2025	Valtuustokauden kärkihanke	Toimenpide 2019	Vastuutaho/t	Arviointimittarit

Ammattitaitoinen henkilökunta	prosessien ja tehtäväkuvien selkiytyminen	Osaston henkilöstön kehittämispäivän (prosessit) järjestäminen	sivistysjohtaja	Kehittämispäivän järjestäminen ja kehityssuunnitelman tekeminen
-------------------------------	---	--	-----------------	---

Perusopetus Vaala

VUOSISUUNNITELMA 2019

Tavoite 2025	Valtuustokauden kärkihanke	Toimenpide 2019	Vastuutaho/t	Arviointimittarit
Vaala –hengen kasvattaminen	Yhteisöllisyys: Koko kylä kasvattaa	Yhteisöllisen toimintakulttuurin luominen: kodin ja koulun yhteistyö vanhempain illat	koulukeskuksen rehtori, henkilökunta	Vanhempainiltojen ja muiden yhteistapahtumien järjestäminen
Kaikille ikäryhmille mielekästä tekemistä	Jokaiselle lapselle vähintään yksi harrastus	Koulujen kerhotoiminnan laajentaminen ja joustavan koulupäivän mallin selvittäminen	koulukeskuksen rehtori	Koulujen kerhotoiminnan määrä
Turvallisuus	Turvallinen työ- ja opiskeluympäristö	Turvallisuustietoisuuden ja -osaamisen lisääminen henkilökunnan koulutuksella.	koulukeskuksen rehtori, henkilökunta	toteutettujen koulutuksien määrä

Veneheitto

Tavoite 2025	Valtuustokauden kärkihanke	Toimenpide 2019	Vastuutaho/t	Arviointimittarit
Yhteistyön lisääminen eri yhteisöjen kesken	Kodin ja koulun välinen monipuolinen yhteistyö.	Hyvän ja luottamuksellisen yhteistyösuhteen säilyttäminen kodin ja koulun välille lapsen koulunkäynnin tukemiseksi. Järjestetään yhteisiä tapahtumia.	Koulun henkilökunta.	Vanhempien osallistumisaktiivisuus järjestettyihin tilaisuuksiin ja niistä saatu palaute.
Saavutettavissa olevat ja laadukkaat lähipalvelut	Yhteistyö yritysten ja yhdistysten kanssa palveluissa	Osallistutaan tapahtumiin. Kutsutaan asiantuntijoita koululle. Yrittäjyyskasvatus.	Koulun henkilökunta, yhteistyökumppanit.	Yhteistyön määrä, asiantuntijoiden vierailut.
Viihtyisä elinympäristö	Koulurakennukset ovat hyvässä ja terveellisessä kunnossa.	Huolehditaan sisäilman laadusta. Liikuntatilat ja –alueet ovat hyvässä käyttökunnossa.	Tekninen toimi, koulun henkilökunta, käyttäjät.	Käyttäjien antama palaute esim. sisäilman osalta. Salin käyttöaste, luiselualueen ja hiihtoladun käyttö.

Liikuntatilat ja -alueet ovat ahkerassa käytössä.			
---	--	--	--

Lukio

Tavoite 2025	Valtuustokauden kärkihanke	Toimenpide 2019	Vastuutaho/t	Arviointimittarit
Saavutettavissa olevat ja laadukkaat lähipalvelut	Elinvoimainen, korkeatasoinen lähilukio	Imagon edelleen vahvistaminen, opiskelijoiden tukeminen	rehtori, henkilökunta	Opiskelijamäärätavoitteena 20-25 opiskelijaa / 1.vsk. Ilmaiset oppikirjat ja lukiolaisten tuettu asuminen.
Kansainvälisyysvoimavarana	Kansainvälinen toiminta osana nuoren kasvua ja kotiseutumyönteisyyttä	Erilaisissa kansainvälisissä hankkeiden toteutus monipuolistaa opetusta ja oppimista sekä lisää kotiseudun tunteamista ja arvostusta.	rehtori, kv-toiminnasta vastaavat opettajat	Kansainväliset hankkeet.

Kansalaisopisto

Tavoite 2025	Valtuustokauden kärkihanke	Toimenpide 2019	Vastuutaho/t	Arviointimittarit
Saavutettavissa olevat ja laadukkaat lähipalvelut	Elinikäisellä oppimisella tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia	Laadukas ja monipuolinen kurssitarjonta	rehtori	Kurssilaisten määrä
Paikallisen yrittäjyyden edellytykset ovat kunnossa	Paikallisen yrittäjäneuvonnan ja koulutuksen tarjoaminen	Kansalaisopisto huomioi kurssitoiveet esim. ensiapu-, tilityö-, tieturvallisuus- ja järjestysmieskursien järjestäminen.	rehtori	Kurssien järjestäminen kysynnän mukaan

Paikallinen työikäinen väestö on osaavaa	työllistymismahdollisuuksien parantaminen lisääntyneen osaamisen myötä	Työvoimapolitiittisten / työllisyyskoulutusten järjestämismahdollisuuksien selvittäminen	rehtori	Kurssien järjestäminen tarpeen mukaan
Kaikille ikäryhmille löytyy mielekästä vapaa-ajan toimintaa	Oulujärven Kansalaisopisto huomioi eri ikäryhmien tarpeet kurssitarjonnassa	Opetustarjonnassa huomioidaan eri ikäryhmät ja eri-tyisryhmät. Kansalaisopiston toiminta ehkäisee syrjäytymistä ja lisää kuntalaisten aktiivisuutta	rehtori	Asiakaspalaute, kurssien määrä ja monipuolisuus

Varhaiskasvatus

Tavoite 2025	Valtuustokauden kärkihanke	Toimenpide 2019	Vastuutaho/t	Arviointimittarit
Omien palvelujen laatu Ammattitaitoinen henkilökunta	Laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut Kaikille henkilöstöryhmille mahdollisuus oman alansa koulutukseen / tapaamisiin. Aktiivinen ja asiantunteva rekrytointi	Varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttaminen. Täydennyskoulutuksen järjestäminen Työtapojen kehittäminen Yhteisöllisen ilmapiirin tavoitteleminen	varhaiskasvatus, sivistysjohtaja, hyvinvointilautakunta	Henkilöstön itsearviointi. Pätevä henkilöstö. Itsearviointi ja asiakaspalaute.
Kukaan ei ole yksin	Lapsiperheet saavat tarvittaessa tukea varhaisessa vaiheessa	"Lapsen tuen polku" ja "Lapset puheeksi"-menetelmät käytössä. Vanhempain koulu	varhaiskasvatus, Oulunkaaren perhepalvelut	Keskustelujen määrä, huoltajien ja henkilöstön kokemukset
Vaala-hengen kasvattaminen	Koko kylä kasvattaa	Kannustetaan ja tuetaan lasten kehittyviä osallistumisen taitoja. Huoltajien osallistaminen.	varhaiskasvatus	Tiedottamisen onnistuminen. Osallistujien määrä.

Tekninen osasto

Tavoite 2025	Valtuustokauden kärkihanke	Toimenpide 2019	Vastuutaho/t	Arviointimittarit
Kansainvälisyys on voimavara	EU-hankerahoitusta hyödynnetään tehokkaasti	Reagoinnit hankemahdollisuuksiin	Elinkeinopalvelut	Saadut hankerahoitukset ja niiden tulokset

Viihtyisä ja liik- kumaan kan- nustava elinym- päristö	Vaalan taajaman julkisivu on viih- tyisä. Kouluraken- nukset ovat hy- vässä ja terveelli- sessä kunnossa. Retkeilyreitistö palvelee vapaa-ai- kaa ja matkailua.	Sisäilmaselvityk- set. Työergono- miatarkastelu	Tekniset palve- lut, sisäilmajoh- toryhmä	Hyvinvointikysely uusitaan 2020, kyselyn tulokset, hyvinvointikerto- mus. Työhyvin- vointikyselyn tu- lokset, sairasa- poissaolojen ke- hittyminen, riski- kartoituksen tu- lokset.
Omat palvelut ovat sujuvia ja laadukkaita	Digitalisaation ja sähköisen asioin- nin mahdollisuuk- sien hyödyntämi- nen. Palvelupro- sessit käydään läpi, kuvataan ja tehdään jouheviksi	Palveluprosessit käydään läpi, ku- vataan ja teh- dään jouheviksi	Tekniset palve- lut, johtoryhmä	Toteutettu muu- tos
Kuntalaiset ko- kevat voivansa vaikuttaa	Asiakkaat mukana suunnittelemassa palveluja		Vastuualuejohta- jat	Hyvinvointikysely uusitaan 2020, kyselyn tulokset, hyvinvointikerto- mus
Olemme fiksu hankkija	Vaalan kunnan elintarvikkeiden hankinnoissa lähi- ruuan osuus pysyy samana tai kas- vaa. Hankintaosaami- sen parantaminen yrityksissä ja kun- nassa ja Cloudia- järjestelmä on teh- okkaassa käy- tössä		Ruokapalvelut Hallintojoh- taja/hankintavas- taava	Onnistuneet han- kinnat, lähiruoka- hankintojen määrä